

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C. Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada
Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa.

Kaina 10 ct

Nr. 1,202

PENKTADIENIS, SPALIO (OCTOBER) 8, 1954, TORONTO, ONTARIO

M E T A I XXIII

"Mes dabar geri kaimynai," pareiškė Japonijos premjeras Šigeru Jošida, kalbėdamas Ottawoje. Bet buvę lai-

kai, kada Japonija ir Kanada nebuvę geri kaimynai. Matomai, jis bent kiek pasimokino iš praėjusio karo.

Čia jis matomas einant pro garbės sargybą Ottawoje, premjerui St. Laurent lydint iš užpakalio.

Sutiko Ginkluoti Vakarų Vokietiją, Bet Dar Yra Nemaža Kliūtis Kelyje

LONDONAS. — Taip vadinama devynių jėgų konferencija čia sutiko ginkluoti Vakarų Vokietiją ir įtraukti ją į NATO. Francija pasirašė paktą labai nenoromis, bet paktas jau pasirašytas.

Pagal tą paktą, Bruselio sutartis praplečiama įtraukiant Italiją ir Vakarų Vo-

Nori Suorganizuoti Naujas Lenktynes

TORONTO. — Viena kompanija sutinkanti duoti \$50,000 dėl laimėtojų, jei kitą vasarą laike parodos vėl bandytų perplaukti ežerą Marylin Bell, Florence Chadwick ir Winnie Roach.

Pirmai perplaukusiai Ontario ežerą būtų duodama \$25,000, antrai \$15,000, o trečiai \$10,000. Jei tik viena perplauktų, gautų visus \$50,000.

Gus Ryder, Marilyn Bell treneris, pasisakė prieš plaukimą skersai ežero. Jis sako, kad labai sunkus plaukimas ir žmonės nemato, išskyrus pabaigą. Jis siūlo tokio pat ilgio plaukimą pakraščiu, kad žmonės galėtų stebėti.

kietiją. Bruselio sutartį anksčiau pasirašė Britanija, Francija, Belgija, Danija ir Luksemburgas.

Tuom pat sykiu Britanija, Francija ir Jungtinės Valstijos pasižadėjo duoti Vakarų Vokietijai nepriklausomybę ir panaikinti okupaciją.

Vakarų Vokietija pasižadėjo negaminti atominių, cheminių ir bakterialoginių ginklų.

Britanija ir Jungtinės Valstijos sutiko palaikyti Europoje savo jėgas.

Kai tik sutartis bus ratifikuota, Vakarų Vokietija bus rekomenduota priimti į NATO, prie kurios priklauso 14 valstybių.

Vokietija, iš savo pusės, pasižadėjo nenaudoti jėgos apvienijimui Vokietijos ar pakeitimui rubežių. Šis pasižadėjimas, sykiu su britų pasižadėjimu laikyti Europos kontinentė bent 4 divizijas, galutinai nugalėjo francūzų opoziciją.

Vokietija taipgi sutiko neturėti daugiau, kaip 500,000 kariuomenės.

Bet ši sutartis dar turi būti ratifikuota visų devynių jėgų. Tas vėl yra: nemaža kliūtis, nes manoma, kad

francūzai norės, pirma išspręsti Saro srities klausimą, dėl kurio Francija ir Vokietija negalėjo susitarti iki šio laiko.

Saras yra svarbi industrinė sritis. Po pirmo karo buvo neutralizuota, bet paskui, Hitleriui išgalėjus, perėjo Vokietijos pusėn. Dabar francūzai vėl nori neutralizuoti, sujungti ekonominiai su Francija. Vokiečiai nori jiems prielankesnio patvarkymo.

TRISTO REIKALAS BUS SUTVARKYTAS

ROMA. — Patikimi šaltiniai teigia, kad Italija ir Jugoslavija galutinai susitarė dėl Triesto ir apylinkės pasidalinimo. Tuo reikalu būsianti pasirašyta sutartis.

Pats Triesto miestas, kaip atrodo, teks Italijai. Dabar šią zoną saugo amerikiečių ir britų kariuomenė.

JAU IŠKĖLĖ 300, LIEKA DAR 800

HAKODATE, Japonija. — Narai iškėlė iš jūros dugno 300 lavonų. Lieka iškelti dar 800 lavonų.

Auto Darbininkai Sulaikė Streiką Vienai Savaitei

WINDSOR. — 5,700 Fordo darbininkų savo susirinkime nutarė atidėti savo streiką vienai savaitei. Jie buvo pasirengę išeiti į streiką pereitą sekmadienį. Reiškia, jei progreso nebus derybose, tai streikas galės greitai prasidėti.

Charles McDonald, lokalo 200 prezidentas, pareiškė, kad tai ne unijos silpnumas, kad streikas atidėtas. Jei situacija nepasikeisianti, auto darbininkai bus streiko lauke apie 10 valandą šį sekmadienį.

Streikas buvo atidėtas vienai savaitei pačiam Windsoro majorui Reaume prašant. Majoras turįs viltį suvesti abi puses dėl tolimesnių derybų.

Unijistų mitinge buvo ir priešingų atidėjimui streiko, bet didžiuma pasisakė už atidėjimą.

George Burt, unijos direktorius, pareiškė, kad kompanija eina per toli. Girdi, ji norinti pasinaudoti esančiu nedarbu.

Pereitais metais Fordas turėjo \$21,000,000 gryno pelno, kaip buvo iškelta susirinkime. Tas reiškia, kad jis gali pakelti algas, kaip reikalauja unija.

Unija padarė didelę nuolaidą. Nuo 30 centų į valandą nusileido net iki 4 centų į valandą, bet kompanija nenori patenkinti nei tokių mažų reikalavimų. Anksčiau buvo pasiūlysi 4 centus į valandą, bet vėliau pakeitė nusistatymą.

Pranešimai iš Oakvillės sako, kad ir tenai Fordo darbininkai eis į streiką, jei Windsorio darbininkai išeis.

Rordo darbininkai Windsorre turėjo didelį streiką netaip labai tolimoj praeityj. Jie tada privertė kompaniją nusileisti. Tada jie parodė tikrą solidarumą ir ryžtingumą.

Siūlo Rekrutuoti Jaunimą į Armiją

OSHAWA. — Kanados Korpo Asociacija priėmė rezoliuciją, raginančią federalę vyriausybę įvesti Kanadoje verstinę karinę tarnybą jaunimui nuo 18 metų amžiaus.

Tarnyba turinti užtrukti nemažiau metų. Bet tuo pat metu buvo pripažinta, kad per pusantrų metų dabar negalima padaryti gero kareivio. Vienas iš Korpo pareigūnų pasakė, kad būtų tikrai jaunimo laiko gaišinimas, jei jie neišbūtų armijoje 3 metų.

Korpas taipgi pasisakė prieš nepadorius komikus ir žurnalus, kurie tvirkina vaikus ir jaunimą.

Amerikiečiai Nori Didesnių Šliuzų

OTTAWA. — Jungtinių Valstijų autoritetai pasimovę reikalauti iš Kanados, kad ji savo ruožte statytų didesnius šliuzus.

Kanados planas reikalauja 27 pėdų gilumo, o amerikiečiai nori 30 pėdų gilumo, 1,000 pėdų ilgumo ir 110 pėdų platumo žliuzų.

Tas reiškia, kad Kanadai reiktų daug daugiau išleisti ant tokių šliuzų statybos.

Amerikiečiai nori didesnių šliuzų todėl, kad galėtų plaukioti dideli kariniai laivai. Pagal Kanados-Amerikos sutartį, parubežiniuose vandenyse negali būti didelių karo laivų.

POLICIJA SAUGO MOKYKLAS BALTIMOREJ

BALTIMORE, Md. — Prasiidėjus mokslui mokyklose, prasidėjo ir vykdytas gyveniman negrų segregacijos panaikinimo įstatymo. Bet ne visur tas vyksta sklandžiai, Čia pasireiškė baltųjų opozicija.

Čia prie Southern High School negrų segregacijos šalininkai pastatė pikietus. Tik 25 procentai studentų atėjo į mokyklą.

Norint išvengti riausių, pistolietais ginkluota policija saugo ne tik šią, bet ir kitas apylinkės mokyklas.

Autoritetai sako, kad nebus traukimosi atgal.

Pasidairius po Kanadą

Užvirė politinė kova tarp liberalų ir Kvebeko tautininkų. Liberalų pirmą šūvį paleido premjeras St. Laurent, o tautininkų atsakymą davė Kvebeko premjeras Duplessi.

Kvebeko liberalai, kaip ir Ontarijos, seniai bando atsigausti, bet nevyksta. Atrodo, kad dabar jie pasiprašė premjerą St. Laurent talkon.

St. Laurent yra francūzas, kaip ir Duplessi. Bet Duplessi turi suleides nagus į Kvebeką taip, kad gana sunku pajudinti. Ypač dėl to, kad tenai katalikų dvasiškija labai daug įtakos turi.

Įdomu tas, kad Duplessi šaukia, jog federalinė vyriausybės pastangos dar daugiau centralizuoti valdžią, veda prie socializmo. Jei kaip, tai jis apšauks St. Laurent "audoniu".

Kanados Darbininkų Kongreso konvencija Toronte labai negražiai nubaubė darbo ministeri Gregg.

Kada tik jo vardas buvo suminėtas, sale nuaidėjo tvirtas baučimas.

Darbininkai neturi juomi pasitikėjimo, nes jis nieko gera jiems nepadare. Daug tuščių pažadų jis yra davęs, bet tas nešildo darbininkų.

Kongreso tarimuose atsispindi idėja, kad reikia kelti darbininkų perkamąją pajėgą. Tik tokiu būdu bus galima parduoti daugiau Kanados gaminių.

Per pusantrų metų Kanadoje uždarė 23 vilnionių drabužių firmos.

Korėjos karo metu vyriausybė pirkusi nemažai vilnionių gaminių dėl armijos, bet tam karui užsibaigus rinka

visai susitraukusi. Vilnionių gaminių industrija reikalauja suvaržyti importą iš Anglijos.

Cigaretai yra mažas dalykas, bet pasirodo, kad ir su jais galima padaryti didelį dalyką.

Kvebeke suimta 15 cigarečių smugelinkų, kurie nelegaliai įgabėję Kanadon 2,5000,000,000 cigarečių.

Šis importas padarė federalinei ir provincialėms vyriausybėms nuostolių už \$27,500,000. Kitaip sakant, tiek tai maito liko neišrinkta už slantai įgabentus cigaretas.

Toronto miesto kontrolierius Ford Brand išėjo iš nuomininkų susirinkimo nepasakęs prakalbos. Jis teisinosi, kad mitinge per daug komunistų. Bet kada reikėjo suskaičiuoti, tai vos keturius surado.

Vienas iš dalyvių, sužinojęs, kodėl kontrolierius atsisakė kalbėti, pašaipiai pasakė: "Jei jis matė komunistus, tai kodėl jis neeksploavo jų." Jo supratimu, kontrolieriaus pasiteisinimas labai prastas.

Nuomininkai kovoja už pagerinimą rendų kontrolės, kuri duotų jiems šokią tokią apsaugą.

Toronto priemiesčių gyventojai kelia skandalą dėl to, kad jiems reikia dabar daugiau mokėti už transportaciją. Tolimuose metropolio pakraščiuose gyventojai turi mokėti beveik dvigubai daugiau.

Paežeryje gyvenantieji ren-giasi įteikti peticiją su 10,

Dr. Rolf Alexander, 65 metų gydytojas iš Naujosios Zelandijos, dabar gyvenęs Orilijoj (Kanadoj), teigia, kad žmogaus smegenyse yra daug dar nenaudojamos energijos, kurios pagalba galima net debesis išsklaidyti. Jis aną dieną demonstravo savo smegenų jėgą ir sakoma, kad tris debesėlius išsklaidė. Bet kiti pastebėjo, kad tuo pat laiku buvo pastebėta, kad ir kiti debesėliai patys išsisklaidė.

000 parašų, kad fėras būtų vienas visiems.

Kaž kas pasmaugė ukrainų nacionalistų veikėjo Lipovickio žmoną.

Star iškarto dideliu antgalviu sušuko, kad tai raudonųjų darbas, bet policija atmeta politinius sumetimus.

Atrodo, kad Toronte yra vienas ar daugiau pasiutėlių, kurie kokiais tai išrokavimais žudo moteris. Tai jau kelinta taip nužudyta.

Policija paskyrė \$2,000 atlyginimo, jei kas duos naudingų informacijų, vedančių prie kaltininko išaiškinimo.

Kanadietis

Dvi garsiosios kanadietės: Miss Scott jau profesionalė čiuožikė, dirbanti su Hollywoodo kompanija.

Bell kol kas nusistatė testų mokslą. Bet ir jai peršasi įvairios kompanijos.

Gera Proga Įsigyti Šias Naudingas ir Įdomias Knygas

MOTINA. Parašė Maksimas Gorkis. Viena iš įdomiausių apysakų. 500 puslapių. Kietais viršeliais. Kaina \$1.50.

PO AUDROS. Parašė J. Dovydaitis. Nepaprastai įdomus romanas iš pokarinių metų gyvenimo Lietuvoje. 312 puslapių. Kaina \$1.50.

POPIEZIAI IR LIETUVIŲ TAUTA. Parašė prof. Povilas Pakarklis. Knygoje išdėstoma: Popiežių vaidmuo; jų žygiai; lietuvių kova prieš kryžiuočius. Knyga turi 255 puslapius. Kaina \$1.50.

GAMTA IR ŽMONĖS. Parašė M. Ilinas. Labai aiškiai išdėsto gamtą ir kaip žmonės ją pasikinkė savo naudai. 320 puslapių. Kaina \$1.00.

VIDURAMZIŲ ISTORIJA. Redagavo prof. E. A. Kosminskis. 304 puslapiai. Kaina \$1.00.

ŽMOGUS IR MAŠINA. Sutaisė Jonas Kaškaitis. Knyga gausiai iliustruota, suteikia davinį apie technikos išvystymą ir to reikšmę žmonijai. Kaina \$1.00.

ALIEJUS. Parašė Upton Sinclair. Tai vienas iš įdomiausių jo romanų. 800 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$2.00.

AMERIKOS DEMOKRATIJOS STEIGĖJAI. Parašė visa eilė autorių. Sužinok, kas buvo Washingtonas, Thomas Jeffersonas, Lincolnas, Tadas Kosciuško, Pulaski ir kiti žymūs žmonės. 364 puslapiai. Kaina \$1.00.

PETRO CVIRKŲS APYSAKOS. Aprašoma nuobaudžiamos iki šių dienų svarbiausi įvykiai. Knyga turi 300 puslapių. Kaina \$1.50.

TARYBŲ GALYBĖ. Parašė Kanterburio dekanas Dr. H. Johnson. Knyga parašyta karo laiku apie tarybinę tvarką. 224 puslapių. Kaina 75 centai.

Liudviko Bonaparto Briumerio Aštuonioliktoji ir Naminis Karas Prancūzijoje. Kietais aparais, 360 puslapių. Kaina \$1.50. Parašė Karolis Marksas.

POVILAS JURKA. Parašė R. Mizara. Apysaka iš Amerikos žmonių bei Amerikoje gyvenančių lietuvių gyvenimo. 318 puslapių. Kaina \$1.00.

SENO VINCO RAŠTAI. Telpa 10 apysakų iš Amerikos žmonių gyvenimo. 450 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$1.50.

Kaip ir Senatvėje Būti Jaunam. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius. Naudinga knyga sveikatos klausimu, ypatin-gai dėl senesnio amžiaus žmonių. Kaina 65 ct.

Lietuvių Tautos Atbudime Pionieriai. Parašė Dr. A. Petrika apie veiklą Dr. Kudirkos, P. Višinskio, Petkevičiūtės, J. Biliūno, Žemaitės, Lazdynų Pelėdos, Šatrijos Raganos. Knyga svarbi, su paveikslais. 320 puslapių.

ŪKANŲS. Parašė M. Rasoda-Mizara. Apysaka iš Amerikos lietuvių gyvenimo. 342 puslapių. Kaina \$1.00.

PAVASARIO GODOS. Eilių rinkinys. Parašė vienas iš buvusių žymiausių Amerikos lietuvių poetų Stasys Jasilionis. Joje telpa apie 300 eilių bei dainų. 256 puslapių. Kaina \$1.00.

Argentina ir Ten Gyvenanti Lietuviai. Parašė R. Mizara, kuris gyveno Pietų Amerikoje. Knygoje rasite informacijų ir apie kitas Pietų Amerikos šalis. 190 puslapių. Kaina \$1.00.

Pirmoji Lietuvos Sovietų Valdžia. Parašė V. Mickevičius-Kapsukas. Knygoje aprašoma 1918-1919 metų Lietuvos žmonių kovos už laisvę. Su paveikslais. 240 puslapių. Kaina \$1.00.

PRISIKĖLUSI LIETUVA. Parašė A. Bimba, kuris lankėsi po karo Lietuvoje. Knyga 222 puslapių. Kaina \$1.00.

Kelias į Naują Gyvenimą. Parašė A. Bimba. Faktai apie Amerikos žmonių gyvenimą. 224 puslapiai. Kaina \$1.00.

SAULĖTOJ ISPANIJŲ. Parašė Edvardas Zdanuskas. Jo atsiminimai iš karo su Franko fašistais. 156 puslapių. Kaina 50 centų.

Su užsakymu prašome prisiųsti ir mokėstį. Persiuntimą mes apmokame.

LLD Kanados Veikiančis Komitetas
P. O. Sta. C., Box 1907 Toronto 3, Ont.

TARYBŲ LIETUVOJ

Auga Pajūrio Miestas

J. MULDAKYS

Klaipėdos Faneros Fabriko Darbininkas

Daug metų gyvenau Klaipėdoje. Aš matau kaip šis pajūrio miestas, sunkiai nukentėjęs karo metais nuo fašistinių grobikų, auga, gražiai tvarkosi, vysto savo pramonę. Eini dabar atkurtosios Klaipėdos gatvėmis, grožiesi namais, fabrikais ir gamyklomis, dar ir dar kartą didžiuojiesi savo Tėvyne, broliškąją tarybinių tautų, užsiimančiu taikiu kuriamuoju darbu, sąjunga.

Praėjo vos dešimt metų, kai Tarybinė Armija išvadavo miestą. Nedidelis laiko tarpas, o padaryta neįsimačiuojamai daug. Apie mūsų gimtosios Klaipėdos vystymąsi, apie jos audringą suklestėjimą aš ir noriu papasakoti.

Vis daugiau ir daugiau laivų apsistoja jūros uosto priplaukose; jie atveža daugybę įvairių krovinių. Uostas ne vien atstatytas. Jis tapo žymiai galingesnis, geresnis, negu buvo prieš karą. Dešimtys portalinių kranų, automatinų pakrovėjų, transporterių palengvino žmonių darbą, įgalino mechanizuoti pakrovimo - iškrovimo darbus.

Rugpiučio mėnesio pradžioje pirmąją produkciją išleido nauja miesto duonos kepykla. Tai didžiausia ir labiausiai mechanizuota duonos kepimo įmonė Lietuvos respublikoje. Kepykloje įrengtos elektrinės krosnys, agregatas tešlai, galingi tešlos maišikliai, makaronų presas.

Neseniai pradėjo veikti Klaipėdos tabako fabrikas, kuris aprūpintas aukštai našiomis mašinomis cigaretėms gaminti. Įmonė kasdien išleidžia dešimtis tūkstančių cigarečių pokelių.

Šių metų kovo mėnesį į namą, esantį Joniškių gatvėje, buvo atvežtos pirmosios drožimo, šlifavimo, gręžimo ir kitos staklės, įrengtos laboratorijos, džiovinimo kameros. Greitu laiku ant pastato atsirado iškaba — "Klaipėdos baldų fabrikas", ir iš jo cechų buvo išleista pirmoji produkcija — spintotos. Naujo fabriko dirbiniai jau parduodami. O įmonė sparčiai toliau auga. Pastatytos mechaninio cecho sienos — greitu laiku jame pradės veikti staklės, nepaliamajam sriautu atvykstančios iš šalies broliškoji respublikų. Po metų fabrikas virs dideliu baldų kombinatu, kuris gamins stalus, kėdes ir kitus dirbinius.

Sparčiai išsiplėčia daugelio

miesto įmonių gamybinis plotas. "Aušros" fabrike baigiama įsisavinti šilkinių kojinių gamybą. Dabar čia atliekamas naujų aukštai našių automatų montavimas.

Artimiausiu laiku pradės veikti nauji cechai "Triniųčių" fabrike. Įmonėje baigiama montuoti įrengimus, gautus iš Tulos, Riazanės, Ivanovo ir kitų miestų.

Statybininkai kasmet perduoda miesto gyventojams tūkstančius kvadratinį metrų gyvenamojo ploto. Jų rankomis pastatyti šimtai namų, pastatyta puiki žvejų gyvenvietė.

BROLIŠKŲ RESPUBLIKŲ STATYBININKŲ BENDRADARBIAVIMAS

Neseniai į svečius pas Maskvos statybininkus nuvyko Lietuvos respublikos statybininkų delegacija. Jos sudėtyje — Vilniaus miesto

statybos tresto apdailinimo darbų vykdytojas M. Kuzmickas, Klaipėdos Valstybinio statybos tresto Nr. 5 tinkuotojas V. Pumpūtis ir kiti. Jie apsilankys tresto "Mosgoržilstroj" (Maskvos miesto gyvenamųjų namų statybos trestas) statybos objektus, pasikeis darbo patyrimu su sostinės apdailinimo darbų meistras, aplankys statybos parodą Sokolnikuose.

Tarybų Lietuvos ir broliškojų tarybinių respublikų statybininkų tarpe užsimezgė glaudus bendradarbiavimas. Lietuvos respublikos statybos trestų mūrininkai ir tinkuotojai lankėsi Maskvoje ir Minske, kur jie susipažino su industriniais statybos metodais. Kūrybiškai įsivavinę garsiųjų šalies statybininkų pasiūlytas naujoves, Lietuvos mūrininkai ir tinkuotojai dabar plačiai naudoja jas praktikoje.

Vilniuje ir Kaune tris kartus lankėsi Minsko statybininkai. Jie perėmė Lietuvos tinkuotojų parengtus naujus apdailinimo darbų metodus, įdiegė pas save gamybą per dangoms skirtų narstomųjų panelių, vartojamų Lietuvoje statant gyvenamuosius namus ir pramonės objektus.

ZARASAI

V. Jursienė

Kalvota, ežerais ir upeliais išraižyta Rytų Lietuva. Pačiame jos pakrastyje, trys kilometrai iki broliškosios Latvijos respublikos, yra išsidėstęs Zarasų miestelis — Tarybų Sąjungos Didvyrės Marytės Melnikaitės tėviškė. Nuo seno Zarasai garsūs savo gražiomis apylinkėmis. Miestą supa 6 ežerai, kurie sujungti stačiaskardžiu upokšniu Nikaja. Gražiausias iš ežerų — Osa, vietos gyventojų dar vadinamas Zarasu. Vasaros metu jo lygų paviršių kasdien raižo vasarotojų valtys. Žiemos metu ant ledo mėgina greitakojų ristūnų patvarumą Zarasų ir kitų aplinkinių rajonų kolūkių žirgų sporto mėgėjai. Aplinkui — kalvos, apaugusios pušaitėmis. Graži, vaizdinga gamta čia sutraukia daug turistų. Kiekvieną vasarą Zarasuose ilsisi šimtai darbo žmonių.

Buržuazijos valdymo metais Zarasai buvo skurdūs, apieštas miestelis. Visa vietinė pramonė, kurią sudarė daugiausia miško apdirbimo įmonės, priklausė privatiems asmenims. Skurdus buvo zarasičių ekonominis ir kultūrinis gyvenimas. Čia te veikė viena vidurinė mokykla, kurioje mokėsi vos keli šimtai mokinių. Kultūros - švietimo įstaigų nebuvo. Darbo žmonių sąmonė nuodijo popai ir kunigai. Bet

darbo žmonės nenustojo tikėję šviesia ateitimi. Jiems viltį įkvėpė komunistai ir komjaunuoliai, kurie sunkiais fašistinės priespaudos metais dirbo čia didžiulį aiškinamąjį darbą, skiepijo darbo žmonių sąmonėje marksizmo - leninizmo idėjas, skatino juos kovai už naują šviesų gyvenimą. Komunistų partijos ir komjaunimo eilėse buvo nemažas skaičius miesto darbininkų, kurie palaikė glaudžius ryšius su kaimo varguomene, su pažangiąja inteligentija.

Laisvai atsikvėpė zarasičiai 1940-ųjų metų vasarą, kai Lietuvoje buvo atkurta Tarybų valdžia. Sparčiai pradėjo kilti miesto darbo žmonių gerovė.

Tačiau miesto gyventojai džiaugėsi neilgai. 1941 metų vasarą užpuolė Tarybų šalį, vokiškieji fašistai, vietos buržuazinių nacionalistų padedami, žvėriškai kankino ir žudė tarybinius žmones. Labai nukentėjo Didžiojo Tėvyinės karo metu Zarasų miestas. Okupantai jį sugriovė ir sudegino. Daugelis žmonių liko be pastogės.

Išvijus grobikus, zarasičiai ėmėsi gimtojo miesto atstatymo. Griuvėsių vietoje augo gyvenamieji namai, naujos įmonės. Zarasai greitai išgydė karo žaizdas. Miestas pasipuošė parkais, skverais, gėlynais.

Sustiprėjo Zarasai ir ekonominiu atžvilgiu. Vietoje smulkių privačių įmonių, kuriose buvo naudojamas rankų darbas, išaugo rajono pramonės kombinatas su visa eile dirbtuvių, aprūpintų naujausia technika. Buvo įsteigta mašinų-traktorių stotis. Kasmet auga jos mašinų-traktorių parkas. Su šių mašinų pagalba mechanizuojami sunkūs darbai kaime. Pastatytos MTS tipinės remonto dirbtuvės. Smėlynėje pradėjo veikti krakmolo fabrikas.

Visiškai pasikeitė rajono kultūrinis gyvenimas. Dabar čia veikia dvi vidurinės mokyklos, dvi darbininkų jaunimo mokyklos. Jose mokosi apie 1,500 moksleivių. Atidaryti kultūros namai. Veikia vienas stacionarinis ir 3 kilnojami kina, viešoji ir vaikų bibliotekos. Neseniai Zarasų pionieriai gavo gražią dovaną — pastatyti Pionierių namai.

Palankios gamtinės sąlygos leido suklestėti Zarasuose vandens ir slidžių sportui. Praėjusią vasarą čia buvo surengtos pirmosios rajono irklavimo varžybos. Osidos ežere puikiai įrengtame plaukymo baseine lavina savo gabumus rajono plaukikai. stadione dažnai susitinka vietos futbolininkų komandos.

Sventai saugo zarasičiai atminimą tų, kurie žuvo kovose dėl jų laisvės. Tarybinės Armijos kariams, kritusiems kovoje išvaduojant Zarasus, pastatytas paminklas. Meile ir pagarba apgaubė jie savo žemietės, Tarybų Sąjungos Didvyrės Marytės Melnikaitės atminimą. Jos kapą dažnai lanko ir tvarko moksleiviai, kolūkiečiai. Iš visų respublikos kampelių atvyksta darbo žmonės aplankyti Marytės kapo, pakalbėti su jos tėvais. Mokykla, kurioje mokėsi Marytė Melnikaitė, pavadinta jos vardu.

Kovotojų už Tėvynės laisvę didingų žygių įkvėpti, zarasičiai nesigaili jėgų toliau gražindami, tvarkydami savo miestą.

Plačios miesto vystymosi perspektyvos šiame penkmetyje. Miestas žymiai išaugs. Puškino gatvė bus apstatyta mūriniais dviaukščiais gyvenamaisiais namais.

Artimiausiu metu bus žymiai išplėstos rajono pramonės įmonės. Naujas dirbtuvės šiais metais pradeda statyti rajono pramonės kombinatas, daugverslinė "Aušros" artelė. Taip pat numatyta pastatyti didžiulę universalinę parduotuvę. Pradėta tipinės duonos kepyklos statyba.

Miestas pasipuošė naujais skverais, gėlynais. Prie gatvių sodinami medeliai. Numatoma žymiai išplėsti Kultūros ir poilsio parką.

Vis labiau kyla rajono e-

Liaudiškose Respublikose

Visos Kinijos Liaudies Atstovų Susirinkimo Pirmosios Sesijos Garbei

PEKINAS. — Didelis darbo pakilimas yra apėmęs visas Kinijos įmones. Darbo žmonės sveikina Visos Kinijos liaudies atstovų susirinkimo darbo pradžią, pasiekdami naujus darbo laimėjimus.

Kaip praneša laikraštis "Zemminžibao", Pekine į darbo lenktyniavimą Visos Kinijos liaudies atstovų susirinkimo pirmosios sesijos garbei įsijungė daugiau kaip 100 pramonės įmonių kolektyvai. Rugsėjo 14 d. Čansindiano garvežių - vagonų remonto įmonės metalurgų brigada užuot davusi 7 davė 8 lydimus per pamainą. Daugelio Tiancizio įmonių darbininkai prisidėmė įsipareigojimus pirma laiku įvykdyti planines gamybinės užduotis rugsėjo mėnesiui.

Fušunio "Pergalės" šachtos kalnakasiai iki rugsėjo 5 d. baigė vykdyti 9 mėnesių užduotį ir davė šaliai viršum plano daugiau kaip 1,500 tonų anglies. Šachtininkai įsipareigojo duoti iki rugsėjo pabaigos dar 45 tūkstančius tonų anglies ir sumažinti jos savikainą 7 milijardais juanių.

Darbo lenktyniavimas Visos Kinijos liaudies atstovų susirinkimo pirmosios sesijos garbei taip pat išsivystė Sianyje, Anšane, Čuncine, Uchanyje ir kituose šalies pramonės centruose.

Liaudies Rūmai Užbaigė 4 Metų Laikotarpio Veiklą

BERLYNAS. — Rugsėjo 15 d. užsibaigė Vokietijos Demokratinės Respublikos Liaudies rūmų, aukščiausiojo respublikos įstatymų leidimo organo, 4 metų veikla.

Uždarydamas posėdį, Liaudies rūmų pirmininkas Johannes Dikmanas pabrėžė, kad Vokietijos Demokratinės Respublikos Liaudies rūmai 4 metus nekintamai pasisakė ir veikė visos vokiečių tautos labui.

Kalbėdamas apie didelius laimėjimus, kuriuos respublikos darbo žmonės pasiekė ekonominiame ir kultūriniame vystymesi per praėjusius 4 metus, Dikmanas išreiškė karštą padėką Tarybų Sąjungai ir visoms taikos ir demokratijos stovykloms tautoms už kilnią pagalbą, be kurios šie laimėjimai būtų buvę negalimi.

(ELTA)

ekonomika, klesti kultūrinis gyvenimas. Zarasų darbo žmonės vieningai kovoja už tolesnį respublikos suklestė-

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50
Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: Empire 6-4358

SENU KELIU LINKUI KRIZIO

Aną dieną, atidarydamas Kanados Darbininkų Kongreso konvenciją Royal York viešbutyje, A. R. Mosher, minėtos organizacijos ilgametis prezidentas, daug laiko pašventė aiškinimui, kad darbininkai gali išvesti save į bedarbių eiles, jei nesusivaldys reikalavimuose pakelti algas. Girdi, yra tokių industrijų, kurios sunkiai verčiasi. Jei reikalavimai bus per dideli, tai jos bus priverstos užsidaryti. Tas labai patiko kapitalistinei spaudai, kuri taipgi nuolat verkšlena dėl fabrikantų "neišgalėjimo" duoti didesnį atlyginimą darbininkams.

Reikia pasakyti, kad Mosheris nieko nepasimokino iš praeities. Jis užmiršo net tai, ką jis yra seniau sakęs. Tokiais laikais, kada pradeda reikštis ekonominis krizis, reikia daugiausia atydos kreipti į palaikymą darbininkų perkamosios jėgos. Kada prasideda atleidimai iš darbo, sykiu prasideda ir perkamosios jėgos mažėjimas. Norint išlaikyti perkamąją jėgą, reikia žiūrėti, kąd kuo daugiau pinigų eity į darbo žmonių rankas. Išmintingi kapitalistai geriau mažintų savo pelnus tuo momentu, bet stengtųsi palaikyti atviras rinkas savo gaminiams.

Be abejonės, atsiranda įmonių, kurios negali verstis. Bet jos niekad negalės verstis pelningai, jei nebus pašalintos kliūtys, kurios nieko bendra neturi su algomis. Pavyzdžiui, tekstilės industrija, pastaraisiais metais labai kenčia nuo stokos rinkų. Kas kaltas? Vieni sako, kad amerikiečiai ir kiti užvertė rinkas Kanadoje pigiais gaminiiais. Kiti sako, kad praėjo karo meto gerlaikis ir dabar nori ar nenori, bet reikia susitraukti. Vilnonių gaminių industrija Korėjos karo metu pardavusi milijonus jardų, o dabar tų užsakymų visai neteko. Jos neatsikels net numušus darbininkų algas. Priešingai, numušimas algų dar labiau sumažintų rinkas, nes darbininkai turėtų mažiau pinigų.

Kongrese teisingai buvo iškelta, kad vyriausybės ir pramonės turėtų pereiti iš pertekliaus prie deficito, kad pastojus kelią krizui. Reikia versti į darbo žmonių kišenes vienu ar kitu būdu daugiau pinigų, kad jie galėtų pirkti daugiau.

Kai kas dar sako, kad mažiau mokant darbininkams firmos gali lengviau konkuruoti su užsieniu. Toks kelias žinoma yra labai netikras. Juk ir užsienis gali mažinti algas. Ir taip būna, kada prasideda lenktynės tarp dviejų.

BAIMĖ YRA SILPNYBĖ

Daug darbininkų ir intelektualų, kad ir būdami susipratę, laikosi nuošaliai dėl baimės. Girdi, pavadinis raudonu, bus nemalonumų tarp draugų, tarp pažįstamų. Geriau būti neutraliais.

Be abejonės, važiuoti tame vežime, kur nėra nemalonumų, kiekvienam būtų maloniau. Pavėjui daug patogiau, kaip žmonės sako. Bet kas atsitiktų, jei visi pavėjui eity? Juk tada nebūtų jokio socialio ir kultūrinio progreso. Šiandien dar visi džiaugiamės, kad karas neiškilo. Bet už tai reikia dėkoti, kad atsirado tokių, kurie pasiryžo eiti prieš vėją, nepaisant, kad juos visaip pravardžiuoja. Visi džiaugiasi gerlaikiu Kanadoje, bet ir čia reikia dėkoti, kad buvo žmonių, kurie ryžosi eiti prieš vėją, kentėti šmeižtus ir net kalėjimuose sėdėti.

Visi žmonių atsiekimai, kaip ekonominė srityj, taip ir kultūros ir mokslo srityse, neatėjo savaimė. Reikėjo dirbti, kovoti. Pradžioje, kada nedaug kas suprato tą reikalą, buvo labai sunku. Kam nežinoma, kad net mokslo žmonės buvo dėginami ant laužo už idėjas, kurių šiandien niekas nedrįsta atmesti.

Susipratusių žmonių solidarumas, palaikymas vienas kito, yra labai kilnus dalykas. Solidarumas taipgi yra geriausias kelias prie laimėjimo. Baimė ir dangstymasis stumia žmones į didesnius sunkumus, nes visoki išnaudotojai tuomi pasinaudodami ima spausti dar labiau.

KAS NAUJO PASAULYJE

Londono konferencija būtų išsiskirsčiusi be susitarimo, jei ne Britanija. Ji išgelbėjo konferenciją pasižadėdama laikyti Europoje 4 divizijas kariuomenės ir kiek oro jėgų per 44 metus.

Ši garantija sumažino francūzų baimę vokiečių apginklavimo ir tokiu būdu sudarė pagrindą šiokiam tokiam susitarimui.

Britanija šio žygio ėmėsi pamačiusi, kad amerikiečiai gali išeiti iš kantrybės ir nusispiauti ant Europos gynybos.

Britanijos Darbo Partijos konvencija, kuri įvyko Scarborough mieste, iškėlė viršūn, kad kairieji darbiečiai užsienio politikos klausimu nuolatos laimi daugiau pasekėjų.

Attlee pusė laimėjo, bet labai maža dauguma. Jeigu būtų leista balsuoti visiems eiliniams, kairieji tikriausiai gautų didžiumą.

Attlee pusė laimėjo išrenkant savo šalininką išdininku. Kairieji statė pat. Bevaną, bet jis buvo sumuštas.

Pirmininku išrinkta Ana Orchid, kuri lankėsi Maskvoje ir Peipinge sykiu su Attlee. Sakoma, kad premieras Malenkovas padovanotas jurozių buketą laike ankumos Maskvoje.

Pažymėtina, kad konvencijoje nebuvo tokių antitarybinių sukavimų, kiais pasižymėdavo Darbo Partijos anksčiau.

Jungtinės Valstijos narė remti francūzus darbojoje. Jos sukė nuošalią \$700,000,000 metų laikymui ginkluotu jėgų Indokinijoje.

Francūzai pasižadėjo ištraukti savo jėgas pamazūtik tuomet, kada jų vietovės pakankamai vietinų.

Amerikiečiai sutikę parizuoti dar. Girdi, gal gi bus galima dar išgelbėti pietinę dalį nuo komunizmo.

"Raudonasis" Kanterburio dekanas, Dr. Johnson, perėjo per amerikiečių šerengą jų ambasadoje Londone. Jį spaviedojo net tris valandas.

Jis sutiko savanoriai "pasiiteisinti", kuomet jo prašė Jungtinių Valstijų - Tarybų Sąjungos Draugiškumo Draugija, kuri dabar puolama kaip "subversyvė" organizacija.

Dekanas amerikiečiams pasakė, kad jis nebuvo komunistų partijos nariu ir nėra. O kada jis buvęs minėtos organizacijos surengtame minėjime Madison Square, 1945

metais, tai tenai buvęs ir valstybės sekretorius Dean Acheson. Taipgi sveikinimą atsiuntęs ir Eisenhoweras.

"Jei aš inkriminuojamas," pasakė dekanas, "aš manau, kad jie taip pat inkriminuojami".

Indijos premjeras Nehru pareiškė, kad Indija bus neutrali atsitikime trečio pasaulinio karo. Ji tik tuomet įstotų į karą, jei kas ją užpultų.

"Mes neturime intencijos būti įstumtais į šį karą," pasakė jis. "Mes ketiname kariauti tik tada, jei kas užpuls mus."

Jis sakė, kad būtų baisi katastrofa, jei kiltų trečias karas. O ji gali užkurti tokie incidentai, kaip Korėja ir Quemoj.

Bet Korėjos karo nebūtų buvę, tėsė jis, jei Kinija būtų buvus JT narė.

Jo manymu, Kinijos pripažinimas ir jos priėmimas į Jungtines Tautas yra svarbus taikos reikalas.

Ant galo jis pasmerkė neseniai sudarytą SEATO, kaip pavojingą. Ta sutartis paverčianti taikos sritį Azijoje galimo karo sritimi.

Indija ir Indonezija susitarė šaukti plačią Azijos ir Afrikos šalių konferenciją laikai plėsti.

Bet pirma, negu tokia konferencija bus šaukiama, bus sušaukta mažesnė Indijos, Indonezijos, Ceylono, Pakistano ir Burmos konferencija.

Senatinė komisija įkaltino senatorių McCarthy dviejais punktais: paniekinimu senatinės komisijos, kuri anksčiau tyrinėjo jo finansinius reikalus, ir žiauriame apsiėjime su karininku laike apklausinėjimo.

Bet galutiną žodį turės pasakyti naujas senatas po rinkimų. Žinoma, viskas, ko gali senatorius laukti, tai švelnaus išbarimo.

Mirė senatorius Pat McCarran, McCarran-Walter įstatymo tėvas. Jis išgriuvo po prakalbos demokratų susirinkime Hawthorne, Nevadoje.

Senatorium išbuvo 20 metų. Jis visuomet buvo kontroversinė figūra.

New Jersey valstijos komunistai nominavo kandidatą į gubernatorių, bet valstijos sekretorius sako, kad komunistai negali statyti kandidato. Girdi, "Communist Control Act of 1954" pa-

daręs komunistų partiją nelegale organizacija.

Dabar komunistai trauks valstijos vadovus į teismą. Byla gali atsidurti į aukščiausių teismą.

Į Sirijos parlamentą išrinkti du komunistai. Tai pirmu kartu Sirijos istorijoje parlamente bus komunistų.

Socialistai išrinko 12. Pirmoj vietoj stovi nacionalistai, paskui seka liaudininkai ir neprigulmingieji.

Meksikos komunistai paskelbė, kad jų partijon priimtas dailininkas De Rivera.

Jis buvo išmestas iš šios partijos 1928 metais, kada jis buvo tapęs Trockio šalininku. Trockis gyveno Riveros namuose. Po Trockio mirties jis išsižadėjo trockistų.

Tikėsit, Ar Ne?

Kalbėjosi su MacKenzie

Toronto Daily Star idėjo Percy Philip, buvusio New York Times korespondento Ottawoje atvaizda, o po juo tokį paaiškinimą:

"Per daugelį metų velionies W. L. MacKenzie King draugas, Percy Philip, buvęs New York Times korespondentas, sakoma turėjęs pasikalbėjimą su buvusiu premjeru, kurs jau keturi metai miręs. Savo CBC radio kalboje, ponas Philip, dabar 68 metų amžiaus, kurs atstovavo New York Times Ottawoje per 12 metų, sakė, kad pasikalbėjimas įvyko parke ant suolo praėjusį birželį netoli Kingsmere, Que., kur ponas King turėjo vasarnamį. Jie kalbėjosi apie politiką ir užsieninius reikalus. 'Bet nebuvo pesimizmo, ispėjimo apie katastrofą jo pastabose apie žmonių reikalus,' sakė jis."

Taigi, buvęs pasauliniai garsaus laikraščio New York Times korespondentas Percy Philip "kalbėjosi" ant suolo parke su keturi metai atgal mirusiu MacKenzie King. Ir apie tai jis papasakojo net per CBC radio tinklą.

Toliau Star sako:

"Visą gyvenimą velionis Mr. King buvo tikintis į spiritualizmą, gyrėsi turėjęs pasikalbėjimus su savo mirusiais tėvais, Abrahamu Lincolnu ir kitais žymūnais istorijoje."

Gerai vienas psichologas pasakė, kad norint turėti pasisekimą reikia žmogui būti truputį "nuts".

"Nepri
ir bendra
vos vadu
pila sma
jugos, bi
čiausia d
mo Lietu

Apie ta
dis kovos
tymo, je
sitaria.

Supras
vos žmon
jūs "my

Tiesa,
lošė svar

Lietuvos
metais, b

ginčijama
vos liaud

lėmis ir
tracijom

žmonės,
nespėdam

pakuoti,
Adolfą,
lės.

Dabar
neprisim
propagat

Juokir
la ir kalt

Ponai
jai taip,
niekada

nieko bū
pratę ar

ros nepa
nės Liet

mylima
Net ir
paliko

stengias
žmogų e

Tas,
Montrea
pavyzdž

Bet po
jos dūm

Liaud
tešla,
minkyti

akis mel
Ponai
deliai ja

tas tiesc
Ir ver
rastosios

Karde
rių skyr
savės.

Atrod
jis norė
patatyt

iškelti v
tačiau i

Per d
nas pat
padaro.

Jis su
"mandra
Balsą, j
sius liet

Na, ir
kas mar
Bet L

Pastabos

"Nepriklausoma Lietuva" ir bendrai visi ponai "Lietuvos vadotojai" be atvangos pila smalą ant Tarybų Sąjungos, būk tai ji esanti kalčiausia dėl jų galios netekimo Lietuvoje.

Apie tai, kad Lietuvos liaudis kovojo dėl ponų nusikratymo, jie nei žodeliu neprasitaria.

Supraskite, jie buvo Lietuvos žmonių "mylimi", tad ir jų "mylėkite" juos.

Tiesa, Tarybų Sąjunga sulosė svarbią rolę išvadavimui Lietuvos bei kitų kraštų 1940 metais, bet, tačiau, yra neuzginčijamas faktas, kad Lietuvos liaudis pasitiko ją su gėlėmis ir džiaugsmo demonstracijomis. O ponai, kuriuos žmonės, atseit, taip mylėjo, nespėdami savo lagaminus pakuoti, bėgo pas gelbėtoją Adolfą, nuo tos žmonių meilės.

Dabar ponams apie tai nei neprisimink. Tai komunistinė propaganda...

Juokinga, net, rodos, kvaila ir kalbėti.

Ponai kalba senajai išeivijai taip, lyg mes Lietuvoje niekada nebūtume buvę, lyg nieko būtume nematę, nesupratę ar net ir ant savo kupros nepajutę, tos ponų malonės Lietuvoje ir kaip ji buvo mylima nežinotume.

Net ir šioje šalyje, ponai, palikę ponais ir senoviškai stengiasi tai viena, tai kita žmogų esti, kaip imanydami.

Tas, kas dabar vyksta Montreale, yra vienu geru pavyzdžiu.

Bet ponų akys geros, — jos dūmų nebijo.

Liaudis visad jiems buvo tešla, kurią galima visaip minkyti. Vaidmainiauti, per akis meluoti ir sprandu joti.

Ponai Sidzikauskai ir Kardeliai jaučiasi galingi čia, bet tas tiesos faktų nepakeičia.

Ir verkia jie dabar tos prarastosios laisvės Lietuvoje.

Kardelis per savo juokdaryų skyrių krečia šposus — iš savęs.

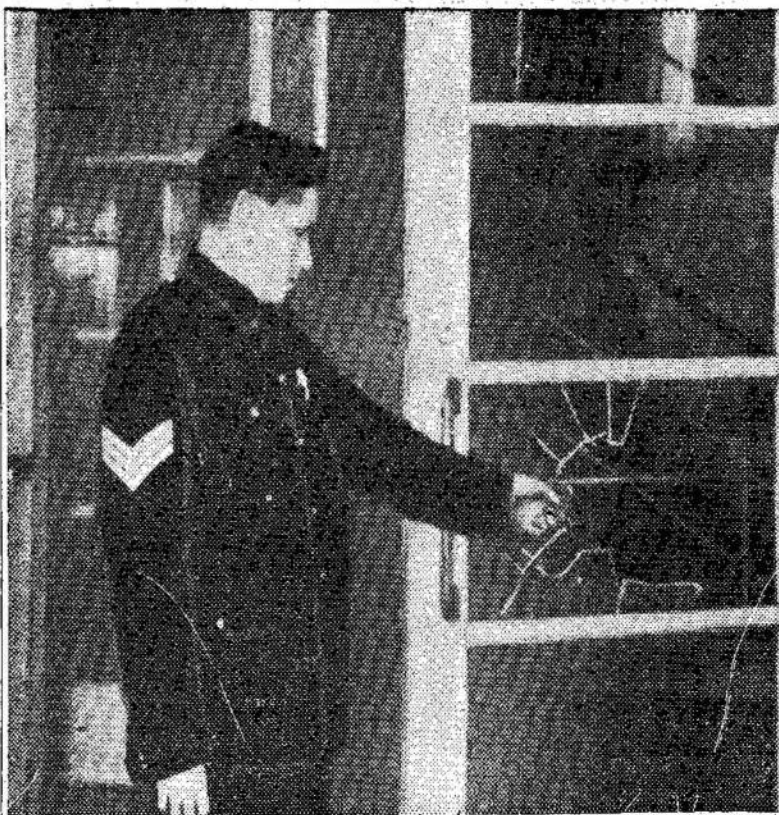
Atrodo, kad tuo skyrium jis norėtų kitus juokdarys pastatyti, ir savo mandrumą iškelti viršum visų žmonių, tačiau išeina priešingai.

Per didelį mandrumą ponas pats iš savęs juokdary padaro.

Jis sumanė, kad būtų labai "mandra" apšaukti Liaudies Balsą, jog šis kiršina senovius lietuvius prieš dypukus.

Na, ir rašo, kaip juo poniškas mandrumas diktuoja.

Bet Liaudies Balsas neturi

Kingstone pirmamečiai studentai buvo užklupę ant policijos stoties, kuomet policija suėmė du iš jų. 300 studentų ir studencijų šurmavo policiją. Vandens srovė padėjo juos išvaikyti. Toronte jie sužeidė vieną profesorį,

kada jis norėjo sulaukyti jų "get acquainted" demonstraciją, kurios metu jie pridarė nemažai nuostolių universiteto pastatuose. Čia matote policininką Kingstone prie išmušto policijos stoties langų.

Ką Kiti Rašo

Išbraukti Juos...

Rusų satyrikas Saltykovas Šcedrinas anuomet nupiešė tipą žandarų viršininko, kuris savo žioplumu buvo pralenkęs net Kudirkos Krugludurovą. Tai, žinoma, buvo carizmo laikais.

Žandarų viršininkui raportavo, kad yra tokia baisi šalis, kaip Amerika, kur nėra nei karaliaus, nei šventųjų ir kur viešai galima skelbti bedieviškas idėjas.

Žandaras sušuko: Išbraukt Ameriką nuo žemėlapiu. Tokios šalies, iš viso, negali būti.

Bet tas caro laikų žandaras turi savo pasekėjų marijonų "Drauge". Užvakar marijonų laikraštis sušuko: Išbraukt Rusiją ir jos satelitus

poniškos išminties ir tokių poniškų gudruolių, kurie užsiimtų žmonių kiršinimu. Tai ponų mandriųjų darbas ir jų pastogė "Nepriklausoma Lietuva".

LB smerkė ir smerks tuos, kurie atlenktais peiliais užpuldinėja piknikaujančius, lygiai, kaip ir jų organizatorius. Neužgirs nei tų, kurie francūzų laikraštyje rašė, kad neapkenčia senųjų, kurie yra čia atvykę darbo ieškodami.

O tai nėra nei išmislas, nei melas, ponas Kardelis, pats žinai!

"Mandruolis" sujungdamas visus dypukus prie jų, pats save apgailėtinu juokdary darais.

Z. J.

kaip mes norime.

A. E. Jeffsoat rašo "Wall Street Journalui" iš Paryžiaus, kad Francūzijos vyriausybė stato Washingtonui reikalavimą:

Jei norite, kad francūzai laikytų armiją Indokimijoj, sutikite mokėti išlaidas.

Amerikos interesai susikraustė ton šalin, francūzams nėra išrokavimo eikvotis bent dalies jos valdymui.

— V. Andrulelis.

Artistai Sudegusio Teatro

New Yorke per dvi dienas krėtė sorkes ir šposus artistai vandrauninkai, kurie prarado rojų Pabaltijoj, Lenkijoj, Vengrijoj, Čekoslovakijoj ir dar keliose šalyse. Jie sudarė naują gelbėjimosi organizaciją ir pasiuntė telegramą prezidentui Eisenhoweriui, kad viršų įvardintose šalyse nebus laisvos, kol jie netaps jų gaspadoriais.

New York "Times" korespondentė K. McLaughlin praneša, kad jų sulipdyta organizacija vadinsis "pavergtųjų nacių asamblėja". Savo pirmininku jie išsirinko kokį tai latvių vardu Masens.

Lietuviškiems sudegusio teatro artistams vadovavo Sidzikauskas. Jis, sykiu su lenkų Barbonskiu, buvo originaliais sumanytojais idėjos ant mėšlyno.

Kaip rašo ta pati "New York Times" korespondentė, Masens, Sidzikauskas, pan Barbonski ir kompanija pasiuntė gromatą Jungtinių Tautų Organizacijai, reikalaujanti prašalinti iš JTO Lenkijos ir Čekoslovakijos delegacijas.

Komedijantai. Būt buvę geriau, jeigu savo prašenią jie būtų pasiuntę Čiang Kaišekui, ar Syngman Rhee.

Salomėja Narkeliūna ir t. rašydama "Drauge" apie šį naują reakcininkų skymą, dar kartą parodė, kad humoro sensas jai visai svetimas.

Ji sako:

"Manoma, kad šitokiu būdu pavergtosios tautos daugiau laimės, negu rašydamos memorandumus, kaip ligi šiolei buvo praktikuojama".

Na, matot. Dipukiški politikieriai prirašė šimtus memorandumų. Pasirodo, kad tai buvo tik popierio gadinimas.

Jie ne daugiau pelnys, inscenizavę tą naują spektaklį.

— Vilnis.

Nauja Konstitucija Kinijai

Šiomis dienomis Pekinge, Kinijos Liaudies Respublikos sostinėje, pradeda savo darbus pirmasis Kinijos Liaudies Respublikos Kongresas.

Kongresą sudaro apie 1,225 deputatai. Kiekvienas deputatas atstovauja 800 tūkstančių gyventojų, su ta, beje, išimtimi, kad didmiesčiuose, kurie turi nemažiau 500,000 gyventojų, atstovybė yra

ŠYPSENOS

Neteisingas Išpėjimas

Vizitorius užsimokėjo bilą už nakvynę moderniškame viešbutyje ir ėjo lauk, bet prieš išėjimą pastebėjo ant sienos išpėjimą: "Ar nepalikote ko nors?"

"Tas išpėjimas," tarė jis menedžeriui sugrįžęs, "yra neteisingas. Turėtų būti: 'Ar liko jums kas nors?'"

Dėl Informacijų Prašau...

Vienam Anglijos banko skyfiuje moteris norėjo užpildyti perlaidą, bet niekas nesidarė, nes plunksna nerušė. Netekusi kantrybės, ji kreipėsi į valdininką: "Ar nebus ta pati plunksna, su kuria karalius Jonas pasirašė Magna Kartą?"

"Dėl informacijų, ponai, prašau eiti prie kito lango," patarė valdininkas.

Jis Nežinojo

"Ar tamsta nežinojai, kad priėmimo valandos yra nuo 5 iki 7?" pyko gydytojas ant žmogaus, atėjusio ne laiku.

"Taip, daktare, aš žinojau, bet šuo, kurs perkando man koją, nežinojo," atsakė mandagiai šuns įkastas žmogus.

tirštesnė: vienas delegatas atstovauja 100,000 gyventojų.

Tai milžiniškas kongresas ir prieš jį stovi didžiuliai darbai. Tai, beje, pirmas toks Kinijoje Kongresas.

Ką gi jis veiks?

Šis kongresas priims kraštui konstituciją. Konstitucijai projektas jau pagamintas ir jis bus pasiūlytas šitai įstaigai aptarti, taisyti ir priimti.

Kitais žodžiais: šis kongresas padės Kinijai politinį pagrindą, kaip ji turės valdytis.

Konstitucijos projekte yra 106 skyriai. Projektas siūlo, kad būtų įkurtas "pastovusis komitetas" (lyg ir parlamentas), kuris pridabos Valstybės Tarybą (valdžią), kurią sudarys premjeras, vicepremjeras ir kabineto nariai.

Tasai "pastovusis komitetas" (o gal kitaip bus pavadintas) skirs diplomatus, užgirs įvairias sutartis su kitomis valstybėmis, aiškina įstatymus ir t.t.

Naujoji konstitucija pripažįsta lygias teises visoms Kinijoje gyvenančioms tautoms, bus jos didelės ar mažos. Ji garantuoja piliečiams laisvę, teisę į darbą ir teisę į mokslą.

Konstitucija suteikia kiekvienam Kinijos gyventojui, sulaukusiam 18 metų amžiaus, teisę balsuoti, teisę būti išrinktam į bet kokią valdymą (Pabaiga ant 11 pusl.)

Kada Apsigynimas

S. Karpė

Aną dieną, kalbėdamas 450 gydytojų iš 52 šalių, dalyvavusių tarptautiniame medicinos suvažiavime, popiežius davė jiems pamokinimą, kada galima naudoti atominius, bakteriologinius ir cheminius ginklus, o kada ne. Jis, jei teisingai raportavo reporteriai, užgrytų tų baisių žudymo priemonių naudojimą dėl apsigynimo. Tiesa, jis pridėjęs, kad tokiam atsitikime reikalinga turėti rube piežius, nei kiti. Tai klausirė naudojimą atominių ir kitų ginklų dėl apsigynimo.

Bet kur prasideda apsigynimas ir kur jis baigiasi? Šio klausimo nediskusavo nei popiežius, nei kiti. Tai klausimas, kurs šiandien taip palaidas, kad galima būtų įvykdyti didžiausią agresiją ir pavadinti ją apsigynimu. Paimkime keletą faktų.

Britų kolonijiniai autoritetai panaikino demokratiniu būdu išrinktą Britų Guianos valdžią, atšaukė jų duotą konstituciją, suėmė ir įkalino tos vyriausybės lyderius, o tą viską jie padarė dėl apsigynimo nuo komunizmo. Girdi, Kremliaus agentai buvo įsteigę bazę Amerikoje. Tuo tarpu yra gerai žinoma, kad tas buvo padaryta sulaukymui socialių reformų, kolonijoms veržimosi prie nepriklausomybės.

Guatemaloje buvo nuversta demokratinė valdžia iš užsienio įsiveržusių demokratijos priešų. Tai buvo padaryta su aiškiu amerikiečių užgyrimu. Ir tas buvo padaryta tikslu išgelbėti amerikiečių kompanijos interesus. O ši aiški agresija buvo pavadinta apsigynimu nuo to paties komunizmo.

Tai du maži pavyzdėliai. Bet jei mes atkreipsime atydą į tai, kas kalbama ir ra-

Toby Tarnow, jauna artistė, kurios žvaigždė smarkiai kykla. Ji jau vaidina CBC pastatyme "Anne of Avonlea".

šoma Jungtinėse Valstijose ir aplamai visame Vakarų pasaulyje apie apsigynimą, tai mes greitai įžiūrėsime, kad daug ir labai aukštai stovinčių žmonių skaito reikalingu pradėti atominį karą prieš Rytų pasaulį tikslu apsiginti nuo komunizmo. Jie tai vadina preventyviu karu.

Turėdami savo rankose radio, spaudą ir kitas informacijų ir propagandos priemones, kapitalistai gali uždegti visą pasaulį karo ugnimi ir vadinti jį apsigynimu. O popiežius tur būt pašventintų kaip šventą kryžiaus karą gelbėjimui krikščionybės. Jeigu šiandien kurioj šalyje

žmonės išrenka pažangesnę valdžią, norinčią įvesti geresnę dalybę, tai visa kapitalistinė spauda sušunka, kad tai Kremliaus agresija. O kada Ciang Kai-šeko orlaiviai šimtais kasdien sėja bombas ant Kinijos ir žudo žmones, tai yra apsigynimas.

Popiežiaus užgyrimas atominių ginklų naudojimo apsigynimui bus didelis džiaugsmas visiems, kurie ištroškę naudoti tuos baisius ginklus kovoje prieš kolonijų žmonių pastangas išskikovoti laisves. Laimė tik tame, kad šiandien yra ir kita jėga, kuri stovi moraliai daug aukščiau, kaip katalikų imperijos galva. Yra šimtamilijoninė taikos jėga, apimanti daugelį aukštųjų žmonių, jų tarpe ir krikščionių dvasininkų.

Farmerių Bėdos

Manitobos, Saskatčevanos ir Albertos provincijos yra vadinamos Kanados aruodu. Faktinai, jos galėtų būti vadinamos viso pasaulio aruodu. Tai turtingos žemės, gražių lygumų provincijos, kur galima išauginti didžiausius kiekius visokių grūdų. Bet neįsivaizduokime, kad tos provincijos neturi bėdų. O šiuo tarpu joms grumoją tiesiog baisus pavojus.

Pirmoj vietoj reikia atsiminti, kad ne visada kapitalistiniame pasaulyje kenčiama dėl nedatekliaus. Jungtinėse Valstijose ir Kanadoje dažniausia kenčiama dėl pertekliaus. Taip yra ir šiuo metu. Industrijos pradeda atleidinėti darbininkus dideliais skaičiais dėl pergamybos, negalėjimo išparduoti gaminius, o fermeriai kenčia dėl pertekliaus grūdų.

Pradžioj šių metų Kanadoje buvo likę iš praėjusių metų 587,000,000 bušelių kviečių. Toli gražu ne visi buvo parduoti. Faktas yra, kad kada prie tų, kurie dar tebeguli sandėliuose ir elevatoriuose iš pereitų metų, bus pridėti šių metų kviečiai (virš 200,000,000 bušelių blogiausiam atsitikime), tai Kanadoje bus užteklinai kviečių dėl viso pasaulio periščius metus. Kitaip sakant, Kanada galėtų patenkinti visų šalių pareikalavimus. Bet reikia atsiminti, kad ir kitos kviečius auginančios šalys turi perteklių kviečių, kurio negali parduoti.

Ne visus kviečius Kanados elevatoriai ir sandėliai galės paimti iš fermerių. Didelė dalis bus žymiai nuvertinta. Pareikalavimai greičiausiai bus patenkinti iš valdžios žinioje esančių sampilų elevatoriuose. Farmeriai negalės realizuoti savo triušo.

Jūs visi gerai žinote, kas atsitinka, kada gamintojas negali parduoti savo prekių. Ši bėda stovi prieš akis prerių provincijų fermeriams. Negalėdami parduoti savo gaminių, jie atsiduria į kitą sunkumą: negali pirkti reikiamų įrankių ir kitų daiktų. Farmeriai galėtų išvengti katastrofos tik tuomet, jei vyriausybė ateitų talkon ir sumokėtų fermeriams už pas juos esančius kviečius nors dalį. Faktas yra, kad dar ne visi yra gavę pilną užmokestį už 1953 metų derlių. Yra siūloma, kad jiems būtų iškalno sumokėta po 20 centų už bušelį už pernykštį derlių. Tas duotų galimybę jiems gyventi ir įsigyti reikalingų dalykų.

Jei to nebus padaryta, nemažam skaičiui fermerių gali tekti nukentėti ir tame, kad jie negalės išsimokėti už mašinas ir kitus įrankius. Jie gali būti atimti iš jų. Yra pavojus kai kuriems būti išparduotais dėl negalėjimo sumokėti taksų.

Taigi, kaip matote, turtin gos provincijos Kanadoje šiuo tarpu stovi prieš didelį pavojų.

Farmerys

Rengiamės Liaudies Balso Vajaus Darbui

WINNIPEG. — Pereito mėnesio 26 dieną Lietuvos Literatūros Draugijos 217 kuopa turėjo susirinkimą, kurs svarstė ir Liaudies Balso vajaus reikalus. Trečiam rajonui siūloma sukelti \$400 aukų, atnaujinti senus skaitytuos ir gauti 10 naujų skaitytuos. Nutarėme visus suinteresuotus kviečius, kad kvotą išpildysime. Ir manome, kad išpildysime.

Kas link redlaikiečių ir fortviliamiečių, kurie taip pat įeina į Trečią rajoną, mes

Laiškas iš Šteitų

Sveiki gyvi, kaimynėliai mieli!

Šiuom kartu turiu jums prisipažinti, kad mūsų Mister Mik-Artis, begainiodamasis paskui tas prakeiktas raganas — taip įspainiojo nei anas gaidelis į siūlų tolka, kad dabar tik kapstosi, sparnais plesnoja, gieda ir vis dar labiau narpliojasi.

Jam pradėjus gaudyti, teisti, kalinti ir deportuoti komunistines raganas, užsienio "neišmanėliai" pradėjo pirštais mums akis badyti: Ir kokia ten pas jus, po paralių, demokratija, kurią ir mums peršate, kad patys toj demokratijoje nesugaudote? Komunistų partija, juk taip lygiai legališka, kaip ir kitos partijos. Ji, kaip ir pati Republikonų partija, gali statyti savo partijos narius į valdvietes ir agituoti už jų išrinkimą, ar ne?

Tai kuom jūs remdamiesi baudžiate kalėjimais tuos žmones, kurie priguli prie legališkos partijos? Kur jau ten pas jus bent kokia logika, ar bent paprastas arklio sensas?

Tokios priekaištis nepašėdami, o kitokio pasiteisinti pasitikime, kad jie taip pat pasidaruoti sulyg išgalės. Šiais metais mes neskiriame jiems kvotų, manydami, kad jie patys dės pastangas pasidaruoti ir sukelti nemažiau, kaip kitais metais.

Šiuomi krepiamės į visus Trečio rajono draugus ir drauges prašydami rengtis stoti į vajaus darbą. Darbuotis taip, kad Liaudies Balso trofėja būtų sugražinta į Trečią rajoną.

Mūsų pareiga stiprinti darbo žmonių laikraštį. Ne tik dėl to, kad jis reikalingas mūsų kovojai už taikų ir geresnį rytojų, bet ir dėl to, kad karo kurstytojų ir išnaudotojų pastangos yra visaip stiprinamos. Pas mus šiomis dienomis atsilankė "Draugas" — pas visus, prenumerojančius ir neprenumeruojančius. Nekurie klausia, kur jie gavo visų adresus? Kiti sako, kad tai pastangos paženkti Liaudies Balso vajui.

Mes Winnipege turime tokių draugų, kurie atsilanko ant susirinkimo du tris kartus per metus ir daugiausia kritikuoja, kad labai mažai susirenka. Patartume jiems visiems atsilankyti ant kiekvieno susirinkimo ir atsivesti kitus. Tada bus skaitingi susirinkimai. Ateinantis susirinkimas atsibus spalio (Octobras) 31. Meldžiame visus atsimiti. Jis įvyks Lietuvos svetainėj, 240 Manitoba Ave. Nepamirškite, draugai ir draugės, nes bus svarbi dienotvarkė.

Valdybos Narys

nimo nesugriebdami, mūsų kongresmanai, nē dekreto neperskaite, hukryžiaivo Komunistų partija, nusimazgojo rankas ir išvažinėjo ant vikeišinų. Manē, kad dabar, tai jau dirbta ir apsidirbta su komunistais, bet... Nespėjus dar nē prezidento parašui ant popieros nudžiūti, kaip vėl iš visų pasaulio kampų pasipylė balsai:

Jeigu Komunistų partijos jau nēra, tai už ką jūs tuos žmones vis dar tebelaikote kalėjimuose, o kitus dar vis tebetasote po teismus už prigulėjimą prie tos partijos, kuri jau neegzistuoja? Na ir tu, žmogeli, teisingis nesiteisinges, kuomet iš tavęs visas svietas šaiposi.

Bet neilgai jūs iš šteiteičių šaipysitės. Mūsų Mik-Artis ne vakar gimęs ir ne šiandien neštas po krikštu. Jis vyras jau po ūsu ir, jeigu ir, jeigu išoka nei anas oželis į rūtų darželį, tai moka ir iššokti. Jeigu jau kitokios rodos nebus, tai jis stversis, kad ir už žilos senovės ragangaudystės praktikos, būtent: Anų laikų ragangaudžiai pagaudavo nužiūrimą ar šnipų nurodytą ragana, surišdavo rankas ir kojas ir įmesdavo į upę. Jei suraišiota ragangaudžių auka, išplaukė, tai buvo įrodymas, kad ragana ir tada sudeginama ant laužo, o jeigu prigērė, tai buvo "tokia dievo valia", teisėjai nusi-mazgojo rankas ir vėl paliko "neklaidingį".

Tad kodėl ir mūsikiams ragangaudžiams nepasisemti "išminties" iš savo pirmtakūnų? Juk ir anie, nebuvo kokie tai, iš pupų nevaryti durniai, bet mokslo prisiliodavę galvas kunigai, teisėjai bei aukštai gerbiami tėvynainiai.

Tad kam čia jums, jau taip naiviai iš mūs šaipytis? Žinokit, kad šteitaj yra laisvas kontrast ir kaip kuris išmanome, taip save ganome!

Su aukšta pagodone jums, kaimynėliai mieli,

Dėdė Vincas

FALHER, Alta. — Apie 12 mylių į pietvakarius nuo čia (apie 300 mylių į šiaurvakarius nuo Edmontono) žemės plotas (4 mylių ilgio ir pusės mylios pločio) įdubo 150 pėdų gylio.

Apylinkės žmonės išsigandę. Vieni mano, kad gali atsirasti vulkanas, kiti sako, kad gali atsirasti jūra.

Emile Ray farma iš 500 akrų įdubo 150 pėdų bežiūrint. Apie 80 galvijų pakliuvo į tą duobę. Juos ištraukė pagalba virvių.

Geologai spėja, kad greičiausiai apačioje vanduo išplovė žemes, tad viršutinis sluogsnis turėjo nusileisti žemyn.

Ar Aš Nie Ar Daba Pasaulis

Pas vien ejes asme pastebėjau štai ant pietau:

"Albani koslovakijo TUVOS, Rjos laisvin atstovai, kovai prieš cija, š. m. New York patalpose Pavergtųjų bių Seimą, vietų pave turi lygų stovauja v nių sovietų nių, kurier užčiaupes

Kiek m kiekvienam na reikalau paliūdijimu ja. Na, ar žmonės ig valstybių, kalba? Es Jie negalė su Amerik šalių emigr

Tai vien dar ne "ta žmonių, k vaują "diev li atsirasti tųsi atstov jonų žmon pasilikti t Bet žiūrėk davimas te

Toj pačioj rašo:

"Paverg Tautų Seim sovietų pa pos valsty sios Jungt didelės rei tinės agres Jos turės tinei inflit Azijoje ir abejojimo Jungtinės T mės ir JV kai"

Trumpai darys daug sios Jungt ponai Dull Vienu žodž politikierių sam pasau

Nuo save kad teko kius paiks nesu girdė galvoje ne Well, tokie kalbėti ir mones. Lie pamatyti, žioplesnių, tų svajotoj

Ar Aš Nieko Nesuprantu Ar Dabar Visai Kitaip Pasaulis Tvarkosi

Pas vieną pažįstamą, užėjęs asmeniškais reikalais, pastebėjau Darbininką. Ir štai ant pirmo puslapio skaitau:

"Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, LIETUVOS, Rumunijos, Vengrijos laisvinimo organizacijų atstovai, susijungę bendrai kovai prieš sovietinę okupaciją, š. m. rugsėjo 20-21 d.d. New Yorke Carnegie Centro patalpose sušaukė Sovietų Pavergtųjų Europos Valstybių Seimą, kuriame visos sovietų pavergtosios valstybės turi lygų balsą ir kuris atstovauja valiai šimto milijonų sovietų pavergtųjų žmonių, kuriems okupantas yra užčiaupęs burnas."

Kiek man yra žinoma, kiekviename suvažiavime būna reikalaujama dokumentų, paliūdijimų, kas ką atstovauja. Na, ar galėjo turėti tie žmonės įgaliojimus nuo tų valstybių, kurių vardu jie kalba? Esu tikras, kad ne. Jie negalėjo kalbėti net visų Amerikoje gyvenančių tų šalių emigrantų.

Tai viena. Ir tas, žinoma, dar ne taip keista. Jei yra žmonių, kurie giriasi atstovaujant dievą, tai kodėl negali atsirasti žmonių, kurie girtūs atstovaujant šimtus milijonų žmonių, nors jie bijojo pasilikti tų žmonių tarpe. Bet žiūrėkit, kas per įsivaizdavimas tų žmonių.

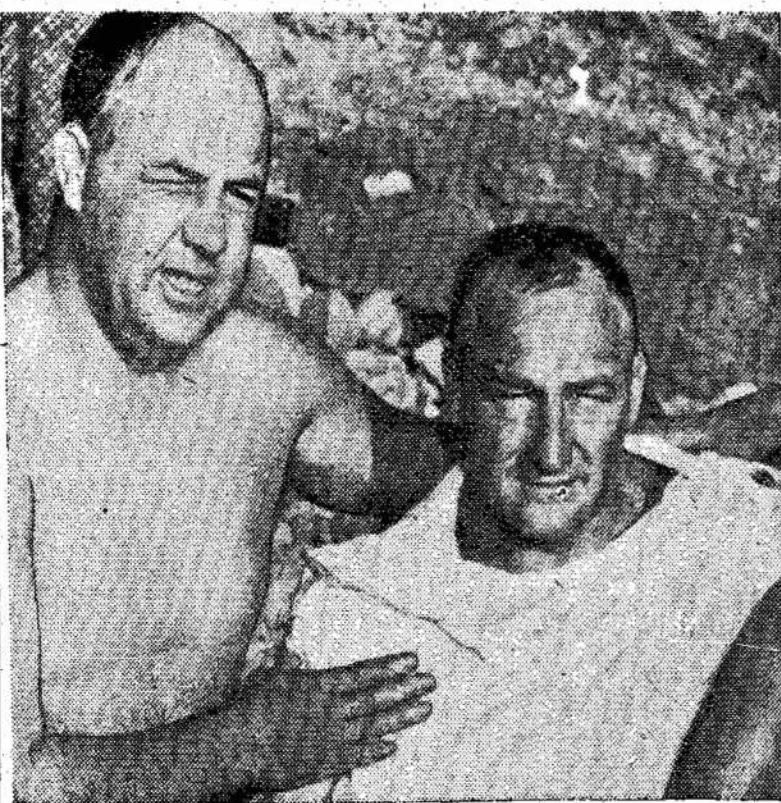
Toj pačioj korespondencijoje rašo:

"Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimas neapsiribos tik sovietų pavergtomis Europos valstybėmis. Pavergtosios Jungtinės Tautos turės didelės reikšmės visų sovietinės agresijos aukų likimui. Jos turės reikšmės komunistinei infiltracijai išryškinti Azijoje ir visur kitur. Be abejo šios Pavergtosios Jungtinės Tautos turės reikšmės ir JV laisvinimo politikai".

Trumpai ir stačiai, jos padarys daugiau, negu tikrosios Jungtinės Tautos, negu ponai Dulles ir tokie ir t.t. Vienu žodžiu, grupė bėglių politikierių nuties gaires visam pasauliui.

Nuo savęs galiu pastebėti, kad teko girdėti apie visokių paikšas, bet tokių dar nesu girdėjęs. Tikrai jiems galvoje ne viskas tvarkoje. Well, tokiems nėra gėdos. Nei kalbėti ir didžiausias nesąmones. Lieka tik palaukti ir pamatyti, ar atsiras dar žioplesnių, kurie paklausytų tų svajotojų.

Nepolitikierius

Tom Park, kanadietis plaukikas, kurs greičiau perplaukė Catalina sąsiaurį, negu garsioji Florence Chadwick, kuri buvo pakviesta perplaukti Ontarijos ežerą, bet buvo iškelta pusiaukelėje. Jis per-

plaukė 22 minutėm greičiau, negu Chadwick. Jam ėmė 13 valandų, 25 minutes ir 31 sekundę. Park buvo ristikas, o dabar turi gazolino stotį Long Beach, Cal. Čia jis matomas su broliu po plaukimo.

Apie Akių Sveikatą

Glaukoma, Katarakta, Apakimas

Kas blogiausia su ta glaukoma, tai kad ji tau prasideda nežymiai, iš lengvėlio, ir tu gali ir nepastebėti, kada ji tau akį ima gadinti.

Matymas užaina neaiškus, truputį drumzlinas. Kai žiūri į kokią smarkesnę šviesą, tai aplink ją matai lyg kaip ir kokią spalvotą karūnelę ar vaivorykštę.

Po truputį regėjimo laukas eina siauryn: kraštais akių nebetaip daug ir nebeaiškiai tematai. Ir tau nesijunta skausmo. Pasalom visa tai, vogčia vyksta. Galva ima skaudėti tik jau vėliau, kada akis tau pasidarė kieta, kaip akmenukas. Ir tada jau tu nebeką tegali ir matyt tokia sukniužinta akim.

Pusamžiam žmogui, kitam 40 metų šone, reikia apsižiūrėti iš anksto. Iš 50 tokių pusamžių žmonių bent vienam jau vyksta glaukoma.

Geriau duoti akis gerai ištirti laikotarpiais, gerai, nuodugnai ištirti, ką gali padaryti okulistas, akių specialistas. Jei tau jau pradėjo vystytis glaukoma, tai ką ji sumaigė ir pagadino, to jau niekas nebeatitaisys. Tačiau gydytojas gali sulaukyti tolesnį ligos siautėjimą ir sutaupyti bent dalį regėjimo, kurs dar tebėra nesutriuškintas to ne- labojo vidinio slėgimo. Yra lašų, kurie mažina glaukomą, o kartais reikia ir išiešti iš akies truputį skysčio, ne- didelės operacijos keliu.

Kur kas dažniau pasitaiko katarakta. Bet katarakta nėra tokia kenksminga, kaip glaukoma. Čia tik pabala ir sukietėja akies žirnelis-lėšiu- kas. Katarakta paprastai ir-

gi įvyksta jau senyvam žmogui, bet ji gali atsirast ir bet kada, net ir negimusiam kūdikiui — gemalui, kai gležnutį organizmą paveikia kokie nuodai, kaip kad virusai vokiškų tymų ("germ a n measles", "rubeola") nuodai, kai suserga ta liga nėščia moteris.

Ir bet kada ir bet kokia rimta užkrečiama liga arba ir sisteminė, organinė liga gali padaryt kataraktą. Akies užgavimas, sumušimas, sukrėtimas, ypač atominiai spinduliavimai, Rentgeno ir radžio (radiumo) spinduliavimai padaro kataraktą. Kad ir už kelių mylių nuo atominės bombos sprogimo, ta pragarinė jėga gali tau padaryt kataraktą, ne iš karto, bet iš palengvo. Nereikia ir atom- bombos sprogimo: vien dar- bas toj atmosferoj, kur da- romi atominiai darbai, suga- dina daug ką žmogaus orga- nizme, padaro ir kataraktą.

Su katarakta yra pagalba. Gydytojas išima nebetikusį lėšiuką, o paskui tau priskiria stiklinį lėšiuką — lenzą — storus per vidurį akinius.

Apakimas, akumas, vaikų tarpe būdavo seniau dažnas reiškinys. Akių apsaugojamieji lašai — sidabro nitrato ("silver nitrate") arba penicilino skysčio lašinimas nau- jagimiumi į akutes prašalina apakimo priežastį. Į nauja- gimio akutes gali įsimest tri- perio ar kitokios venerinės ar šiaip bakterinės ligos pa- razitai, iš motinos gimdomo- jo kanalo. Tačiau, geri lašai kūdikiui į akutes tuojau už- muša tokias bakterijas.

Dėl viso ko, nors motina ir neturėtų kokios tokios li- gos, tie kūdikio akių lašai yra naudingas daiktas, daugely

SDKLSP Draugijos Centro Komiteto Kontrolės Raportas

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos Centro Pildomojo Komiteto finansinės apyvartos vedamose knygo- se, už laikotarpį nuo liepos 1 d. iki rugsėjo 30 d. 1954 me- tų, padaryta revizija ir at- rasta sekančiai:

Pajamų Turėta
Pašalpos fonde \$688.71
Pomirtinės fonde 151.01
Atsargos fonde 119.18

Išlaidų Turėta
Pašalpos fonde \$798.00
Pomirtinės fonde 120.00
Atsargos fonde 5.00

viety — būtinas privalomas daiktas.
Akių apsauga kita kartą.

Su rugsėjo 30 d. 1954 m., Draugijos fonduose buvo se- kančiai:
Pašalpos fonde \$7,215.89
Pomirtinės fonde 5,552.36
Atsargos fonde 2,084.03

Viso \$14,852.28
Pergalės bonų \$10,000.00
Ct. Kom. Kaucijos 550.00

Bendrai viso \$25,402.28
Kontrolės Komisija:

P. Alksnis
A. Karosas
K. Kilikevičius

Madam Pandit, Indijos premjero sesuo, kuri iki šiol atstovavo Indiją Jungtinėse Tautose, paskirta Indijos ambasadorium Londone. Anksčiau ji buvo Indijos ambasadore Maskvoje.

TORONTO. — Čia karpen- terių streikas užtruko viena dieną. Susitarta su 5 ct. pakėlimu į valandą.

Mūrininkai dar nesutarė ir streikuoja. Jie reikalauja 10 c. įvalandą pakėlimo.

Nuo Spalio (October) 15 d. prasideda ir tęsis du mėnesius

Liaudies Balso Vajus

Gavimui 100 Naujų Skaitytojų;

Atnaujinimui Visų Senų Prenumeratų;

Sukėlimui \$3,000 Aukų Laikraščio Paramai.

Kad vajas eitų planingiau, tai L.L.D. Rajonams siūlo- ma kvotos:

Pirmam rajonui, su Montrealu priešakyj, — gauti 20 naujų prenumeratų, atnaujinti visas senas ir sukelti \$600 aukų.

Antram rajonui, su Torontu priešakyj, — gauti 30 naujų prenumeratų, atnaujinti visas senas ir sukelti \$1,100 aukų.

Trečiam rajonui, su Winnipegu priešakyj, — gauti 10 naujų prenumeratų, atnaujinti visas senas ir sukelti \$400 aukų.

Ketvirtam rajonui, su Vancouveriu priešakyj, — gau- ti 10 naujų prenumeratų, atnaujinti visas senas ir sukelti \$400 aukų.

Likusią dalį užsimotos bendros kvotos, dedame vilti, kad padės išpildyti nuoširdieji Liaudies Balso draugai ir draugės gyvenantieji Jungtinėse Valstijose, Brazilijoje, Ško- tijoje, Anglijoje ir kitur.

Pavyzdgingiausiai išpildžiusio savo kvotą rajono perga- lės bus atžymėta ant Istorinės Liaudies Balso Trofėjos, ku- ri nuo praeito vajaus yra garbingiausiai savo kvotą išpil- džiusio rajono globoje.

Vajininkų ar jų organizuotų grupių lenktynės bus re- korduojamos punktais, sekančiai: už naują metinę prenu- meratą 40 punktų, už atnaujintą 20 punktų ir už kiekvieną dolerį surinktų aukų po 10 punktų.

Pirmiems penkiems daugiausia pasidarbavusiems va- jininkams skiriama dovanos: pirma — \$25; antra — \$20; trečia — \$15; ketvirta — \$10; penkta — \$5.

Visus Liaudies Balso vajininkus, rėmėjus ir skaityto- jus labai prašome ruoštis ir darbuotis, kad kuo pasekmin- giau būtų pravestas šis vajas. Nuo dabar pasitaikančias va- jaus veiklai progas prašome galimai išnaudoti. Vajaus veik- los gautus rezultatus prašome tuojau prisiųsti. Po rugsėjo 1 d. gauti vajaus veiklos rezultatai bus kredituojami vajaus sąskaiton ir vajininkams bus skiriami punktai.

Visi į Didžiąją Darbymetę už Išlaikymą Liaudies Bal- so!

Administracija

Montrealo Žinios

Unijos Galva Pralaimėjo Apeliaciją Prieš Jūrininką

Kvebeko apeliacijos teismas nusprendė, ar geriau pasakius, patvirtino pirmesnę sprendimą Aukštesniojo teismo, kad Seafarers International unijos vice-prezidentas ir Kanados distrikto administratorius, Hall C. Banks, neturi teisės uždėti jūrininko John Edward Droeger vardo ant sąrašo "Neleisti jūrose" (Do not Ship) ir tuo atimti jam pragyvenimą. Apeliacijos teismo penki teisėjai padarė šį nuosprendį vienbalsiai. Teismas praėjo rugsėjo 16 d. ir niekas nesitikėjo, kad nuosprendis bus taip greitai padarytas.

Droeger sakė, kad jis prarado unijos narysę ir jo vardas buvo uždėtas ant sąrašo "Do Not Ship", 1952 m. gegužio 30 d. Tuo laiku Droeger sakė, kad toks įsa-

kymas be išaiškinimo prižasčių buvo inspiruotas paties Banks.

(Kaip žinia, Hal C. Banks yra amerikietis ir jūrininkų unijos viršininku čia Kanadoje jis uždėtas prieš darbininkų valių. Todėl jis, jausdamas jūrininkų jam priešišumą, kad apsaugojus savo kailį, sudarė visų aktyvesnių jūrininkų sąrašą ir įsakė laivų savininkams jų nesamdyti — Do Not Ship.)

Iš visų ant tokio sąrašo sudėtų jūrininkų, vienas — John Edward Droeger — patraukė Banks'ą į teismą ir bylą laimėjo. Tada Banks bylą apeliavo, bet pralaimėjo.

36 Procentai Miesto Stubų Netinka Gyvenimui

National Syndicate (CCC-L) unijų prezidentas Gerrard Picard įteikė jo atstovaujan-

mų unijų vardu raportą miesto tarybai, kuriame jis sako, kad 36 procentai miestiečių stubų netinka gyvenimui dėl jų senumo ir dėl nehygieniško įtaisymo. Prie to raportas pastebi, kad miestas planuoja skirti \$1,000,000 koncertų salei ir apie tiek pat kitiems miesto pagerinimams, o nieko nedaro lūšny nuvertimui ir stubų pagerinimui, prieinama darbininkam renda.

14 Šeimų Išmesta iš Stubų

Canadian National Railways kompanija, ant kampo Albert ir Fulford gatvių nutarė nugriauti senus kompanijos užlaikomus gyvenimui namus, nes jai, sako, reikalinga žemė budavojimui kitų pastatų. Todėl 14 šeimų, gyvenusių tose senose stubose, kompanijos įsakymu turi susirasti kitus namus ir išsikelti spalį 1 d. Dėja, einant mėnesiui prie pabaigos, tik dvi šeimos susirado sau stubas, o kitos 12, šiuos žodžius rašant, dar neturi stubų, neturi todėl, kad negali rasti prieinama kaina, kurią jie galėtų užsimokėti. Kiti turi dar keblumų ir tame, kad turi vaikų ir su vaikais niekas nenori renduoti.

Žiurkių Apkandžioti Kūno Palaikai Rasti Stuboj

Apie 70 metų amžiaus senutė, Mrs. Isabella Briton, 3920 Evelyn St., Verdun, kuri, jos vyrui mirus pereito kovo mėnesį, gyveno pati viena, pereitą savaitę policijos buvo rasta stuboj negyva ir jos kūnas smarkiai apkandžiotas žiurkių. Jokių kitų sumušimo ženklų nerasta ant jos kūno, todėl manoma, kad ji bus mirus normalia mirtimi.

Pagerbti Repšiai

Rugsėjo 25 d. buvo pagerbti Steponas ir Kazimiera Repšiai juodviejų 35 metų vedybinio gyvenimo sukakusių proga.

Gimė

Juozas, jr., ir Stephanie Vekteriai susilaukė sveikos ir gražios dukrelės. Gimė Royal Victoria ligoninėje. Motina ir naujagimė jaučiasi gerai.

Serga

Mečislovas J. Paragys vėl sunkiai susirgo. Ligonis kol kas randasi namie, bet kaip tik bus vietos, ketina išeiti į Royal Victoria ligoninę.

Taipgi Petras Jakobka randasi Montreal General ligoninėje. Jį netikėtai sužeidė jo artimas draugas.

Pataisymas Klaidos

Pereitos savaitės LB laidoj buvo parašyta, Aleksas Micevičius buvo nuvykęs New

Kvebeko provincijos premjeras Maurice Duplessi atsikerta Kanados premjerui St. Laurent. Jis kaltina, kad federalės vyriausybės pastangos centralizuoti valdžią ve-

da prie socializmo. Jis nenorės socializmo, už tai ir kovojas prieš tai. St. Laurent pasakė, kad Duplessi naudoja tautiškumą pridengimui netekusios administracijos.

Yorkon svečiuotis, o tikruvienės sūnus. Liečiančius užmoje turėjo būti Aleksas klaidą atsiprašau. Macevičius, Emilijos Macevi-

Jeį Jums Reikalingas Elektrinis Darbas, Šaukite

Virball Electric, Reg'd

Lietuvis Elektros Kontraktorius
Darbas Garantuotas — Greitas Patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis
Savininkas: Stasys Virbalas, Tel. DO. 3655
816 Jean Talon, W. Montreal

Dr. Roman Pniewski

Daugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje
Specialistas Vidaus Ligų, Akušerijos ir Venerinių Ligų
3537 PARK AVE. - Montreal - Tel. HA. 7623
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų

Parduodam Namus

PAROPINAM UGNIES, VAGYSTES, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t.t. APDRAUDĄ
PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNUS, GROSSERNES, MĖSINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS

Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Taipgi

Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus, Pastatytus 5-10 Metų Atgal

Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai
Mes esame properčių ekspertai

REED'S REAL ESTATE

4834 VERDUN AVE., VERDUN

Tel. YOrk 5540; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: TRenmore 1678

Mr. Russell O. Bennett, Manager
(Reed's Renting Service Reg'd)

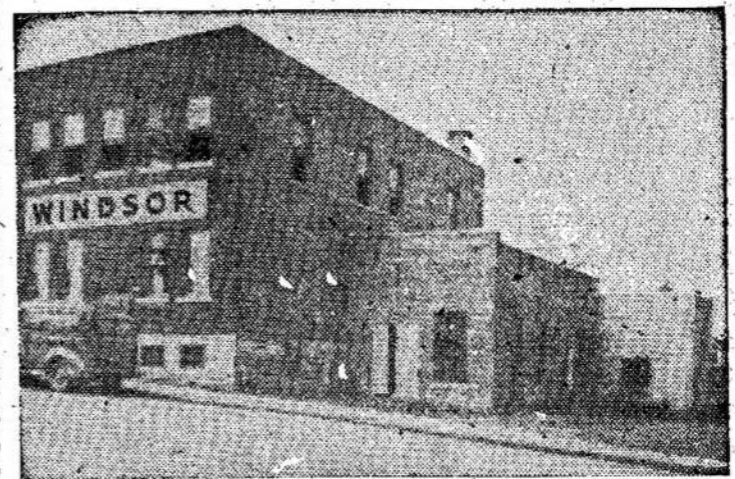
NAMŲ DEKORAVIMO KONTRAKTORIUS

Otto Ramanauskas

2520 Hochelaga St. Montreal Tel.: FA. 6474
Maliavojam, popieruojam, išlyginam grindis ir dekoruojam naujus ir senus namus.

WINDSOR

Dry Cleaners & Dyers Co. Ltd.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Greitas patarnavimas.

20 Metų Patyrimas Garantuoja Darbą

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrusis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 Church Ave. TRenmore 6679

VERDUN, QUE.

Atominė Energija ir Jos Panaudojimo Perspektyvos

J. MATULIS

Politinių ir Mokslinių Žinių Skleidimo Draugijos Narys

(Taša)

Taigi, medžiagos koncentracija atomų branduoliuose yra milžiniška. Mes jos negalime pastebėti paprastu būdu dėl to, kad branduolių medžiaga yra labai išbarstyta, t. y. kad patys branduoliai labai maži ir palyginti be galo nutolę vienas nuo kito dargi kietuose kūnuose. Branduolinės medžiagos išbarstymui pailiustruoti įsivaizduokime 10 tūkstančių ha dydžio ežerą, kurio vidutinis gylis yra 120 m. Jei galėtume visus ežero vandens branduolius suspausti į tolyginę masę, tai gautume maždaug 1 cm rutuliuką, kuris svertų apie 120 milijonų tonų. Elektronai visų atomų, sudarančių minėtojo ežero vandens masę, svertų tik apie 30 tonų.

Atomų branduoliuose yra ne tik pasakiška medžiagos koncentracija, bet daugumos natūralinių atomų branduoliai yra be galo patvarūs. Tai rodo, kad protonai ir elektronai branduoliuose yra surišti milžiniškomis traukos jėgomis. Šios traukos jėgos, suartinus daleles, gali atlikti labai didelį darbą, lygų branduolių suardymo darbui. Kitaip tariant, jungiantis protonams ir neutronams į atomų branduolius, gali išsilaivinti milžiniški energijos kiekiai. Pavyzdžiui, helio ato-

mo branduolys susideda iš 2 protonų ir 2 neutronų. Vykstant branduolinei reakcijai, kurioje 2 protonai ir 2 neutronai susijungia į helio branduolį, ir susidarant iš protonų ir neutronų 4 g helio, gali išsiskirti energijos kiekis lygus 651 milijonui didžiųjų kalorijų. Tokį šilumos kiekį galima būtų gauti tik sudeginus 92 tonas geros akmens anglies. Suskilus 1 kg urano, turėtų išsilaivinti apie 100 milijardų arklų jėgų energijos. Tai yra toks energijos kiekis, kuris galėtų 120 milijonų tonų svorio masę pakelti į 14,5 km aukštį. Taigi, branduolinės urano sproginimo reakcijos energija yra apie 20 milijonų kartų didesnė už, sakysime, tolo arba trotilo sproginimo energiją.

Nurodytieji branduolinės energijos dydžiai yra teoriniai. Iki jų praktiško išsilaivavimo ir branduolinių reakcijų realizavimo reikėjo nueiti didelį ir sunkų sudėtingų bandymų kelią.

Branduolinės energijos išsilaivavimo ir jos praktiško panaudojimo perspektyvos atsivėrė tik prieš 15 metų, kada buvo susekta nauja urano branduolių skilimo reakcija. 1939 metais buvo pastebėta, kad, įsmigus į urano izotopo — U-235 — branduolį neutronui, branduolys suskyla į du naujų elementų

atomus. Šio skilimo metu išsilaivina energija, ir kartu su naujais branduoliais išleikia iš kiekvieno plyštančio urano atomo nuo 2 iki 3 neutronų, kurie, išlėkę iš sproginimo židinio labai dideliais greičiais, gali įsmigti į dviejų arba trijų naujų atomų branduolius, sukelti jų sproginimą ir išsilaivinti dar didesnę skaičių neutronų ir t.t. Žodžiu, suskilus vienam urano atomui, gali prasidėti tolesnių atomų skilimo grandinė ir plėstis smarkiai didėjančiu greičiu iki staigaus visos masės susproginimo. Savaiame suprantama, kad savaimingo sproginimo grandinė gali išsivystyti tik tada, kada didžioji dalis išsilaivinančių neutronų pasilieka urano masėje ir gali įsmigti į nesuskilusius urano branduolius. Tam tikslui reikalingas apibrėžtas urano masės tūris, vadinamas "kritiniu tūriu". Jei masės tūris mažesnis už "kritinį", tai didžioji dalis neutronų išleikia į orą, kitose branduolinėse reakcijose nedalyvauja, ir sproginimo grandinė išsivystyti negali. Grynos U-235 masės "kritinis tūris" yra lygus maždaug 58 cm³, o jo "kritinė" masė yra truputį didesnė už 1 kg svorį. Vadinasi, paėmę gryno U-235 nedidelius puskiaušinius, galime be jokio pavojaus nešiotis vieną vienoje kišenėje, kitą — kitoje. Bet užtenka šiuos puskiaušinius suglausti į vieną kiaušinio formos masę, kad savaiame įvyktų baisus sproginimas. Tai ir yra atominio užtaiso arba atominės bombos įrengimo principas.

Reikia pasakyti, kad urano užtaiso sproginimas yra labai

staigus, jis įvyksta per milijonines dalis sekundės. Pačiame sproginimo židinyje pakyla karštis iki kelių dešimčių milijonų laipsnių ir spaudimas iki kelių milijonų atmosferų. Jeigu prisiminsime, kad temperatūra Saulės paviršiuje yra tik apie 6,000 laipsnių, tai galėsime nors miglotai įsivaizduoti šviesos intensyvumą atominio sproginimo židinyje.

Tarybų Sąjungoje buvo paleista į eksploataciją pirmoji pasaulyje atomine energija varoma pramoninė elektrinė 5,000 kilovatų galingumo. Paleidus veikti atominę elektrinę, žengtas realus žingsnis taikaus atominės energijos išnaudojimo srityje. Po šios stoties greitai seks tolesnių žymiai didesnio galingumo atominių elektros stočių statyba.

Savaiame suprantama, kad atominės energijos panaudojimui taikiems tikslams, ypač energetikos srityje, visiškai netinka staigios, didelės griaunamos jėgos sproginimo reakcijos. Tam tikslui rei-

kalinga buvo surasti mažiaut audringus ir nenutrūkstamus atominės energijos išsilaivavimo metodus. Vienas iš tokių geriausiai iki šiol iširtų metodų yra branduolinių reakcijų vykdymas tam tikrose atominiuose reaktoriuose arba katiluose. Šiuose reaktoriuose pagrindinė reaguojanti medžiaga yra natūralus uranas. Paprasčiausias atominis reaktorius yra panašus į mažą namelį, sukrautą iš gryno grafito bloką. Elokuose yra išgręžtos skylės, į kurias sukišami metalinio urano stiebai. Be to, įrengiamas specialus vamzdžių tinklas, per kurį leidžiamos tam tikros dujos arba skystis, skirtas išnešti šilumai iš reaktoriaus. Skilimas reaktoriuje prasideda savaiame su naujų neutronų išmetimu. Šie neutronai išleikia iš sproginančių branduolių labai dideliais greičiais. Juos smarkiai sulėtina grafito sluoksnis, esantis tarp urano stiebų. Lėti neutronai žymiai dažniau susilaukia su nesusproguojais (Pabaiga ait 12 pusl.)

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED

A. E. RAPER, Managing Director

931 QUEEN ST. W. — Toronto — EMpire 3-0681

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas: 46917

Elora Flower Shop

396 College St. RA. 5459

RA. 4228

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms ir Kitiems Reikalams

Fo darbo valandų telf.: OR. 4175

Yorke Brothers Funeral Chapel

Erdvi Kopyčia ir Jaukūs Kambariai

2357 Bloor St. W. LYndhurst 5241
TORONTO

Pirkit Dabar! -- Taupykit Dolerius

Alyvos Degintuvai Žymiai Nupiginta Kaina

Speciali Nuolaida Skaitytojams ant žymiųjų Išdirbysčių Degintuvų

● Fairbanks-Morse		
● Fess	Pirmiau	Dabar
● Gilbarco	\$395	\$315
● Aero		
	ir	
● Terry	Pirmiau	Dabar
● Torridheat	\$365	\$300
● Chatco		

1. Visas įdėjimas su kontroliais ir viena 200 galionų alyvos tanka.
2. Garantija vieniems metams.
3. Alyvos kontraktas su Imperial Oil, Rogers, Fueloil Ltd., ir kitomis kompanijomis.
4. Mažas įmokėjimas ir 2 metal išsimokėjimui.

Taipgi

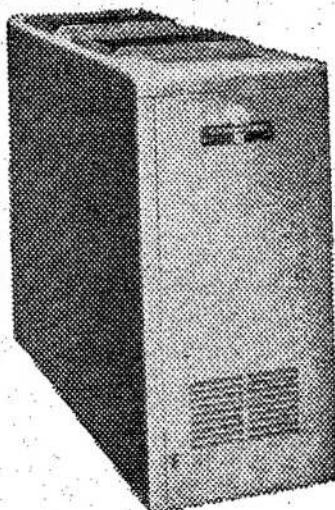
Nauji pečiai, oro reguliavimas, ir vandens šildymas

Saukit: ME. 2554

GARNEY & COMPANY

15 BARTON AVE.

TORONTO

1. ERENBURGAS

AUDRA

(Tąsa)

Apžiūrėjęs vietovę, Sergiejus nutarė permesti pionierių grupę su sprogdinamais užtaisais į paralelę gatvę. Galima prasiskverbti per namą — įlįsti į antro aukšto langą. Kieme vokiečiai... Jei išieitum į tą gatvę, galima susprogdinti korpa ir išardyti barikadą. Sergiejus šį dalyką pavedė leitenantui Gusarovui, įgudusiam sprogdinti, linkusiam juokauti žaliaakiui statybos instituto studentui, kurį visi vadino Jaša.

— Tu, Jaša, atsargiau...

Sergiejus užsiriogino į ketvirtą aukštą, norėdamas sekti operaciją. Jis stovėjo prie lango, uždengto smėlio maišais; rytą čia dar tebebuvo vokiečiai. Sergiejus matė, kaip nušliaužė pionieriai, kaip žuvo leitenantas Gusarovas — jį nušovė automatininkas. Paskui ėmė verstis aukštyrnių dūmų ir akmenų geizeris. Gale gatvės pasirodė mūsų tankai.

Sergiejus apsidairė. Gaublys, kažkokie mėgintuvėliai; ant sienos po stiklu blandžios išblukusios peteliškės ir greta negyvas vokietis — guli, išskleidęs rankas.

Sergiejus negirdėjo, kaip seržantas Gorskis kalbėjo: — Drauge majore, geriau pasišalinti — jie išsivadė...

Viskas susvyravo — seržantas, gaublys, peteliškės. Seržantas išvedė sužeistą Sergiejų į tamsius įvijinius laiptus. Lakstė kniaukdamas katės. Apačioje kažkas verkė: "O, pone Jėzau!" Sergiejus pasijuto nebegalįs stovėti, atsisėdo ant laipto; smarkiai skaudėjo petį, o akyse viskas svyravo, tartum namas kristų. Paskui atėjo sanitarai.

Vokiečiai ėmė pasiduoti. Dabar jie besilaikė tikrai giraitėje, vakariniame mieste pakraštyje. Centre jau braškėjo "viliai". Stovėjo virtinės vokiečių pamestų mašinų; aikštėje priešais didelį pastatą, kur buvo vokiečių štabas, buvo priversta automatų, šalmų, knygų, granatų, cigarečių, muilo, ordinų dėžių. Lijo bangus lietus. Kažkoks kareivėlis rūpestingai apžiūrėjęs išmėtytus skarmalus, sielojosi, kad po lietumi žuvo rūkalai; paskui jis paėmė nuo žemės indelį su imantriais etiketais, pavartė, pauostė ir paklausė vertėją, kas tai yra; tas išvertė: "Prancūziškas kremas nuo nudegimo saule"; kareivėlis metė indelį į žemę ir taip nusikeikė, jog rodos, suvirpo visi koketiškieji šventieji. Papulkininkis Jeruškinas šluostėsi rankove burną ir godžiai gėrė vandinį iš samčio. Vadas pranešė

fronto štabo viršininkui: "Giraitę likvidavome. Pa-grobta — šimtas penkiasdešimt šeši pabūklai..." Ir Maskvoje diktoriaus, įsikvėpdamas daugiau oro, kartojo: "Šturmu paėmė Lietuvos Tarybinės Respublikos sostinę, Vilniaus miestą".

Sergiejus gulėjo sanitarijos batalijone; žaizda dabar nebeskaudėjo; jis tikrai, kaip ir pirma, tebejautė silpnumą. Slaugytoja atnešė gėlių puokštę, liūdnei tarė:

— Per daug išsiskleidė, skini, o jų žiedlapiai byra... Lietus nustojo lijęs. Pragiedrėjo, ir medžiai ant kalvos buvo itin žali.

Chirurgas stebėjosi:

— Jūsų laiminga žvaigždė. Juk jei pusė centimetro labiau į dešinę, ir būtų visiškai kitoks vaizdas. O jūs už mesio galėsite kariauti...

Sergiejus perskaitė Valia laišką — jam buvo davęs seržantas Gorskis, kai jie ėjo miestą. Valia rašė: "Tavo mane meilė..." Jis susimąstęs nusišypsavo. Už mesio galėsite kariauti...

dar teks pakariauti, nieko nesuprato, kaip kad tas liurbis kapinėse... Jašos gaila... Nesuprantu, kaip aš išsirepekojau? Iš tikrų jau žvaigždė... ketvirtas sužeidimas; ir kiekvieną kartą menkniekis...

Sutemo. Viršum kalvos, viršum medžių sužibo žvaigždės, ryškios, stambios, panašios į tolumo miesto iliuminaciją ar į jonvabalius, kurių kupinos juodos pietų naktys. Kas tai yra žvaigždė — pusiau sąmoningai galvojo Sergiejus. — Valios meilė. Žvaigždė ant pilotės... Artimos — tolimosios, bet visos artimos, jog tuojau atsistosis ir pasigausiu vieną — tegul šviečia žeminėje...

— o —

Tai buvo mažas miestelis kalnuose; nors jo apylinkės pasižymėjo vaizdingumu, turistai čia nesustodavo — greta miesto buvo anglių kasyklos, ir juodos dulkės lisdavo į nosį įsirdusiam keliautojui, tirštu sluoksniu sėdo ant merijos, ant skvero žolės, ant darbininkų lūšnelių. Vokiečiai, įsikūrusieji mieste, keikė likimą, jie buvo pasiruošę susitaikyti su niūriu landsaftu, bet čia ir žiemą buvo neramu, o dabar "murziai" (taip vadino angliakasių leitenantas Šmidtas) visiškai pasileido.

Kapitonas fon Herlachas ramino save vienu dalyku — kur nors prie Nemauno dar blogiau. Kalbėdamasis su draugais, fon Herlachas pabrėždavo, kad jis esąs "epikurietis"; jis mėgo šilkinius skalbinius, stiprų šampaną ir

laisvalaikį. Jam pasisekė: jis nepateko į frontą. Pereitą vasarą, visiškai atsitiktinai, jiems beiškant užslėptų ginklų, fon Herlachas atrado žaivų Buše paveikslą. Jis dažnai svajodavo: pasibaigs karas, jis parduos paveikslą, nusipirks namelį Švalbache ir ves ramią merginą, gerą šeiminkę — užteks jam ir karo, ir viengungio gyvenimo. Kad tik išsikrapščius iš čia gyvam!...

Angliakasiai sustreikavo keturioliktajam liepos. Prieš karą tą dieną žmonės šokdavo. Estradoje sėdėdavo supraktaitavę muzikantai ir pūsdavo vamzdžius. Merginos nešiodavo alų, limonadą. Tamsiuose platanų lapuose paslėptingai žibėdavo popieriniai žibintai. Šokdavo iki ryto, ir aikštė priešais meriją atrodė kaip didelė puotų salė. Ar kas tada prisimindavo, kad Liepos Keturioliktoji yra ne tiktai vasaros atostogų pradžia, šokiai ir Bengalijos ugnys?.. Dabar kalnakasiai susirinko prie Žoreso paminklo. Kalnų vėjas sklaidė sunkią trispalvę vėliavą. Estradoje stovėjo Polina; iš toli ji atrodė kaip statula; jos veidas buvo rudakasių žibintų nušviestas. Silpnas, bet švarus balsas kartojo senovinio apžado žodžius: "Laisvė ar mirtis!" Ir tūkstančiai balsų atsakinėjo: "Laisvė ar mirtis!" Ir aidas išnešiojo toli aplinkui: "Mirtis!"

Žozetė, arba, kaip ją dabar vadino, Polina, dirbo šiame rajone nuo praeitojo rudens. Ji buvo išaugusi toli nuo čia — Prancūzijos šiaurėje; bet viskas čionai priminė jai vaikystę — sunkus angliakasių darbas, niūrūs jų pokštai, šiurkštus gerumas. Čia ją suprasidavo iš pusės žodžio, ja tikėdavo, vieni kitiems sakydavo: "Polina pasakė..."

Streikas greitai apėmė visą rajoną. Buvo pasakojama, kad kai kurie darbininkai gyvenvietėse įvykę susirėmimų su vokiečiais.

Leitenantas Šmidtas kaip ne savas įbėgo į fon Herlacho kabinetą:

— Reikia tučtuojau jus išvaikyti!..

Kapitonas gulėjo ant sofos. Langinės buvo aklinai uždarytos. Iš gatvės sklido riksmas, "Marselietės" garsai.

— Nekalbėkite taip garsiai, — tarė kapitonas. — Kai man atsitinka priepuolis, man reikalinga visiška ramybė. Įdomu, kaip jūs manote jus išvaikyti? Mes turime šešiasdešimt vyrų, o angliakasių trys tūkstančiai.

— Bet šitie murziai neturi ginklų.

— Veltui jūs taip galvojate. Prancūzijos žandarmerijos kapitonas man sakė, jog teroristai turi tris ar keturis šimtus amerikietiško automatų. Jums kad tik kariauti... O kas atsakys už mano

pavaldinių gyvybes?..

— Bet, pone kapitone... — Paklauskite, aš sveikam sakau, kad mane ištiko priepuolis. Išėikite ir įsakykite nevalginti manęs. O į rėksnius neverta kreipti dėmesio. Dievui dėkui, aš treji metai Prancūzijoje. Parėkau ir išsikirstys...

Feldfelis Krancas laukė Šmidto:

— Ką įsakė kapitonas?

— Ką jis įsakė? Nevalginti jo, jam priepuolis...

— Gal pakviesti gydytoją?

Leitenantas Šmidtas nusijuokė:

— Gydytojai nuo šito negydo... Sakoma, jog generolai mirštą savo lovoje; kapitonas fon Herlachas tvirtai nutarė tapti generolu...

Vokiečiai, buvę gretimiosiose gyvenvietėse, pabūgę išbėgo į miestą. Gatvėse angliakasiai garsiai dainavo "Marselietę" ir "Internacionalą". Ryšininkė pranešė Žozetėi, jog partizanų būrys, kuris buvo gretimuosiuose kalnuose, nutarė šturmuoti miestą. Liepos penkioliktajam vakare leitenantas Šmidtas pranešė fon Herlachui:

— Visi kalba, kad teroristai nutarė įsibrauti į miestą. Jeigu mes juos čionai įleisime, tai įvyks katastrofa — jie gali apginkluoti murzius. Nejaugi mes turime laukti, kol mus sudraskys?..

Kapitonas pabandė nusišypsoti.

— Berniukas nori būtina pakariauti? Gerai, aš neprieštarauju... Gaila, kad aš negalėsiu pasižiūrėti, kaip jūs vadovaujate mūšiu — aš jaučiuos šiandien dar blogiau...

Mūšis truko nuo vidurdienio iki temstant. Vokiečiai prarado trisdešimt žmonių. Ir partizanai turėjo nuostolių. Pavakare leitenantas Šmidtas įsakė atsitraukti iš miesto. Vokiečiai užsibarikadavo kareivinėse.

Trys šimtai partizanų išsirikavo aikštėje. Angliakasiai juos glamonėjo, kalbėjo: "Duokite mums ginklų, mes eisime su jumis į Albi..." Daugelio partizanų turėta mieste šeimų; jie išsisklaidė kas sau namo. Naktis buvo karšta, tamsi ir triukšminga — dainavo, rėkavo, sveikino vieni kitus.

Merijoje būrio vadas Noelis ir Polina svarstė, kaip paėmus kareivines.

— Kiek tu turi šautuvų? — paklausė Polina.

— Dvidešimt aštuonis, du automatus, keturiasdešimt tris revolverius, trisdešimt šešias rankines granatas. Daugumas partizanų nieko neturi, išskyrus peilį. Ar čia kas nors yra?

— Pasišalinimo organizacija turi visą arsenalą. Mes sušaukėme koordinuojamąjį susirinkimą, bet jie nė girdėti nenori. O mes teturime

mano automatą ir septyniolika revolverių. Viskas.

Vienuoliktą valandą vakaro feldfelis Krancas įteikė kapitoniui fon Herlachui užantspauduotą voką. Kapitonas perskaitė:

"Kaip jums žinoma, miestas ir visas rajonas yra mūsų kontroliuojamas. Ryt priemūsų prisijungia majoro Ležė partizanų pulkas su artilerija ir "Libertė" būrys. Norėdamas išvengti betikslio kraujo praliejimo, šiuo raštu siūlau jums kapituliuoti. Visi vokiečių karininkai ir kareiviai bus išlaikomi pagal tarptautinių konvencijų taisykles. Atsakymas turi būti duotas ne vėliau kaip 1944 metų liepos 17 d. 6 valandą ryto.

Kapitoną Noelis."

Fon Herlachas pašoko nuo sofos; jis net užsimiršo sergąs... Kaip baisu, karas baigiasi, o aš čia žūsiu! Kodėl aš nesu Normandijoje? Ten viskas kur kas paprasčiau... Jeigu čia būtų amerikiečiai, aš ilgai negalvodamas, pasiduociau... Bet negalima pasiduoti teroristams, jie norės mums atsiseisti... Aš norėjau laikingai gyventi su prancūzais, o jie net mane priverčia kariauti...

Vidunaktį partizanai, saugojusieji meriją, sulaukė vokiečių kareivių. Jį atvedė į mero kabinetą. Polina sėdėjo krėslė. Noelis miegojo, pasidėjęs po galva, istatymų rinkinį. Vokiečiai tuojau pasakė:

— Aš esu austras.

Noelis pašoko ir, nieko iš miegų nesuvokdamas, suriko:

— Ar automatą turi?

— Ne...

— Tai ko gi tu atvėžlinai, jei neturi automato?

— Aš jums sakiau, jog esu austras. Aš nebeneriu kariauti. Visa tai per toli nuėjau, dabar aišku, jog vokiečius sukuls. O aš esu austras. Ten dar yra vienas lenkas, jis taip pat nutarė pasprukti.

Jūs tikrai nemanykite, kad jie pasiduos. Kapitonas fon Herlachas kvietė Albi komendantą. O dabar leitenantas Šmidtas paskelbė, kad mes turime laikytis, nes auktant atvyksias būrys iš Albi su tankais...

Noelis susierzinęs pasakė.

— Gerai, išsinešdink ir gauk automatą, be šito tu esi mums nereikalingas.

Vokiečiui išėjus, Noelis pasakė Polinai:

— Reikalai ne kokie. Albi jie turi daug kariuomenės. Teks pasišalinti, antraip mes atsidursime spąstuose.

— Aš bandysiu dar kartą pakalbėti su Leglanu, — pasakė Žozetė. — Jie turi du šimtus automatų ir keletą kulkosvaizdžių, aš tai tikrai žinau — vienas iš mūsų buvo buvęs amerikietis, kai jie priiminėjo...

Prieš karą pakako įžengti į "Rojal" kavinę, ir būtinai ten

pamatytum no Jis niekad nelėmis, kaip kad niai kavinės la samprotaudavo ėjusius kanton mus ar apie parlamentinius vo kabinetą, krizę, piktindan kanu, čia Mas socialistas, pas paskui vėl soci damas apie pol vo savo pašne būtų buvęs ser kitaip kaip "p davo ji už šv apipurksdavo lais. Keturias metais jis st "Politika man šeima, aš ne a ne vaikezas". kiai būkštavo garbinti Peter žmona: "Kam ti į šituos ne lus?" Dabar I si jau keturias tais vykdęs k tus generolo d nius. Nors nie nežiūrėjo, jis pasipriešinimo vadovu, net L delegatu; vis be Leglano r prieš karą jis vaduotojas, "Z lygos" miesto mininkas ir mento pasauli gerbėjų sąjun

Žozetė ilgai vo antra valan nia Leglan nu atėjo vyro. P na, ji taip nu jos neišbučia buvo apsisia ant dryžuotos

— Jie iškvi — pasakė Z mums nepavy bent visų par vė...

Leglanas n dėjos dūsauj

— Aš jus piliete Polina, miška avanti

Cheste
Dirbami
Darbas G
899 B
prie

pamatytum notarą Leglaną. Jis niekad nelošdavo kortomis, kaip kad kiti nuolatiniai kavinės lankytojai, jis samprotaudavo — apie praėjusius kantonalius rinkimus ar apie būsimuosius parlamentinius, kritikuodavo kabinetą, pranašaudavo krizę, piktindavosi čia Vatikanu, čia Maskva; jis buvo socialistas, paskui radikalas, paskui vėl socialistas; kalbėdamas apie politiką, vadindavo savo pašnekovą, nors tai būtų buvęs senas bičiulis, ne kitaip kaip "piliiečiu", griebdavo jį už švarko sagos ir apipurkšdavo seilių purkšlais. Keturiasdešimtais metais jis staiga pareiškė: "Politika man įgriso, aš turiu šeimą, aš ne avantiūristas ir ne vaikas". Jis tada smarkiai būkštavo, vos neėmė garbinti Peteno, jį sulaukė žmona: "Kam tau vėl įsivelti į šituos nešvarius reikalus?" Dabar Leglanas sakėsi jau keturiasdešimtais metais vykdęs kažkokius slapstus generolo de Golio uždavinius. Nors niekas rimtai jį nežiūrėjo, jis tapo vietiniu pasipriešinimo organizacijos vadovu, net Londono BSRA delegatu; visi suprato, kad be Leglano neapseisi, juk prieš karą jis buvo mero pavaduotojas, "Žmogaus teisių lygos" miesto skyriaus pirmininkas ir "Tarn departamento pasaulietiško mokslo gerbėjų sąjungos" siela.

Žozetė ilgai skambino. Buvo antra valanda nakties. Ponia Leglan nutarė: vokiečiai atėjo vyro. Pamačiusi Poliną, ji taip nudžiugo, jog vos jos neišbučiavo. Leglanas buvo apsisiautęs apsiausta ant dryžuotos pižamos.

— Jie iškvietė būrį iš Albi, — pasakė Žozetė, — jei mums nepavyks apginkluoti bent visų partizanų, mes žuvsim...

Leglanas nusižiovavo, bet dėjosai dūsaujās:

— Aš jus buvau įspėjęs, piliete Polina, jog tai beprasmiška avantiūra...

— Viskas gali pasikeisti, jei jūs suteiksite mums ginklą...

— Jūs mane stebinate, jūs esate visuomenės veikėja, FTP atstovė, o galvojate kaip kūdikis. Aš galiu pavesti jums savo namus, savo revolverį, savo gyvybę. Mus susiejo tas pats darbas, pavojus. Bet ginklai — ne mano nuosavybė, tai yra respublikos nuosavybė. Mums juos davė ne vaikiškiems avantiūroms, o "Ži diena".

— Visą pavasarį jūs kalbėjote, kad "Ži diena" tai esąs sąjungininkų išsilaiminimas. Praėjo šešios savaitės...

— Jūs ne taip supratote mane, "Ži diena" gali išsiplėsti keliems mėnesiams. Mes stosim į kovą, kai iš Londono paskelbs apie visuotinį sukilimą.

— Bet sukilimas prasidėjo.

— Ne laiku. Sukilimas vyks zonomis, priklausomai nuo sąjungininkų kariuomenės artinimosi. Jūs vadovaujatės vienos partijos, vienos klasės reikalais, o mes turime galvoje tautą. Mūsų tikslas — palengvinti sąjungininkų kariuomenei išlaisvinti Prancūziją. O sąjunginė kariuomenė tebėra dar Normandijoje, vadinasi, nuo jos iki mūsų daugiau kaip tūkstantis kilometrų...

Žozetė atsikėlė.

— Aš nesuprantu — kas jūs? Prancūzai? Ar, gal būt, "Intelidžent servis" atstovai, amerikiečių kariuomenės kvartirmeisteriai?

Leglanas nebesusivaldė, jis pribėgo prie Žozetės ir, aptėkšdamas ją seilėmis, susuko.

— Mes — prancūzai nuo gimimo dienos, o jūs tapote prancūzais pagal įsakymą — keturiasdešimt pirmųjų birželio dvidešimt antrąją. Aišku?

Žozetė susimąšiusi, tyliai, tartum kalbėdama pati su savim, atsakė:

— Aš tai jau esu girdėjusi — trisdešimt devintais, kai jūs kišote mus į kalėjimus ir ruošėtės kapituliuoti. Jūs ir dabar bijotės ne vokiečių, o darbininkų. Iki pasimatymo, pone Leglanai, atleiskite, kad aš veltui jus sutrukdžiau.

Tebebuvo dar tamsu, kai partizanai pasitraukė iš miesto. Su jais pasišalino daug angliakasių. Išėjo streiko vadovų šeimos. Noelis įsakė susiskaldyti nedidelėmis grupėmis. Jie turėjo susitikti prie kalnų perėjos: tenai vokiečiai nekiš nosies. Žozetė vedė turinčių šeimas angliakasių būrį. Prie Katrut jie pamatė vokiečius. Vokiečiai suriko: "Stok!" Tai buvo slėnyje, nubarstytame dideliais akmenimis ir apžulsiame pilka, dygia žole. Matydami, kad keletas žmonių dingo už akmenų, vokiečiai ėmė šaudyti. Žozetė suriko:

— Traukitės!

Ji atsigulė už akmens ir paleido šuvių seriją. Du vokiečiai krito, likusieji sugulė ir ėmė šaudyti. Angliakasiai, moterys, vaikai buvo jau saugūs, jie spėjo prišliaužti iki kalno aikštelės, išraižytos siaurais, giliais tarpkeliais. Vokiečiai žygiavo toliau: skubėjo į miestą. Kai angliakasiai pribėgo prie Žozetės, ji gulėjo, apglėbusi rankomis akmenį. Jos veide išliko įtampa, mirties nenusilpninta, atrodė, kad ji vis dar tebešaudė. Angliakasiai nunešė Žozetės kūną į viršų. Ją palaidojo prie kalnų perėjos, po plačia guoba. Niekas nežinojo, koks tikrasis jos vardas, nežinojo, kad ji gimusi Pirkardijoje, kalnakasio šeimoje. Ir draugai užrašė ant jos kapo: "Polina. Angliakasio duktė, liaudies duktė. 1944, liepos 17."

Leitenantas Šmidtas entuziastingai mostagavo rankomis: — Teroristai išsinešdino, kur kas išmanė!... — Aš neišmanau, ko jūs džiaugiatės, — pasakė fon Herlachas. — Šiandien pasitraukė, ryt jie vėl atsiras... Ir kapitonas fon Herlachas pagalvojo: štai, jei aš galėčiau iš čia išeiti, paimti Buše ir eiti į Švalbachą. Ne, atrodo, aš neišsikrapštysiu... Gera būti tokiam idiotui kaip Šmidtas — jis įsivaizduoja, kad dabar keturiasdešimtieji metai... Ir fon Herlachas visai nusilpęs sudribo sofoje: — Pasakykite, kad manęs nebevargintų...

Sena guoba nelyginant sargybinis stovėjo prie Žozetės kapo. Šitose vietose maža tėra miškų; medžiai gyvena vieniši ir susikaupę: juos gerai žino visi aplinkinių kaimų gyventojai, sakė "aš pasilsėjau po malūno uosiu", "mes susitikome su Mari ten, kur auga senas klevas", "ateikite prie platano netoli upokšnio". Partizanai svarstė nau-

ją žygi į miestą, ir draugas, atvykęs iš Albi, pranešė Noeliui: "Susitikime po senąją guobą". Noelis laukė jo ir minėjo Poliną: kiek jėgų turėta šitos mažos moters!... Paskui Noelis įsiklausė į neutilstamą lapų šlamesį, pagalvojo: šlama, o apie ką, nesuprantama... Medžio kalba buvo paprasta ir paslaptinga, kaip ir toji muzika, kurią mėgo Žozetė.

—

— Motulė — šauni, kokius ji laiškus rašo, — sakydavo sau priekaištaudamas Minajevs, kai jį užklupdavo ketvirtųjų karo metų ilgesys. O Marija Michailovna paskutiniu laiku ėmė blogiau jaustis; žinoma, jokių būdu ji apie tai nebūtų parašiusi Mitai. Dieną ji dar nepasiduodavo, bet kai tik priguldavo, viską jai imdavo paskaudėti. Ji ir pirmiau mėgdavo miegoti, pasidėjusi po galva keletą priegalvių; o dabar vidunaktį atsikeldavo, sėdėdavo patamsy atmerktomis akimis ir galvodavo — apie Mitą, apie kaimynus, apie karą; mintys iš nuovargio jai pindavosi, bet miegas neėmė.

Daug kuo pasikeitė gyvenimas komunaliniame bute, kurį Minajevs praminė "Nojaus laivu". Į paršinių kambarį įsikraustė Kazakovų pora; paskui sugrįžo iš Barnaulo Paršiniai; Kazakovai nenorėjo išsikraustyti, rajoninis butų valdybos skyrius sakė, kad Paršiniai neįmokėję laiku buto mokesčio, rajoninis prokuroras stojo į jų pusę, byla truko keturis mėnesius, pagaliau Paršiniai įsikraustė. Šuročkos vyrą sunkiai sužeidė praeitą rudenį prie Gomečio, jis parvažiavo be kojos, tauškėjo ramentais, kalbėdavo šuročkai: "Aš tau virtau našta", ji atsakydavo: "Netiesa, myliu tave labiau negu pirma, ir liaukis taip galvojęs, kaip nors išsiversim..." Irinos Petrovnos Kovaliovos sūnus vėl pasižymėjo; pava-

sarį buvo parvažiavęs atostogų, gavo ordiną Kremliuje, jis pripildė butą trepsėjimo, jūrininkų žodelių, pasakojimų apie tolimąjį šiaurės jūrą. Irinos Petrovnos duktė, Nataša, ištekėjo. Iš Alma-Atos sugrįžo Kasmano žmona ir, įėjusi į butą, garsiai pravirko: viskas jai čia priminė Grišką. Karas seniai nužė nuo pamaskvės vasarnamių į Lenkiją, į Karpatus, prie Vokietijos sienų. Žmonėms pasidarė lengviau ir, gal būt, dėl to jiems tapo sunkiau. Irina Petrovna pirmiau nepastebėdavo gyvenimo sunkumų; dabar ji sielodavosi, kad neapiprekino kortelių arba kad išjungė šviesą. Per trejus metus visi persidirbo, įsierzino. Staiga Irina Petrovna susigimcijo sn Paršina dėl kažkokių kaituvėlio, ir jai pačiai pasidarė gėda: tartum karas būtų pasibaigęs... Žiūrint Maskvos gatves, galima buvo užmiršti apie karą — daug automobilių, žmonių, rodos, daugiau negu prieš karą, kalba apie bilietus į teatrą, apie kambarius, apie maisto davinis, apie abonimentus. Šita išvaizda buvo apgaulinga. Žinoma, prieš karo žmonės priprato: prie visa ko pripranti, priprato prie pergalių, sakydavo: "Šiandien du saliutai, vienas dėl Pskovo, antrą aš praleidau..." Priprato prie atsiskyrimo. Bėg po šituo išoriniu ramumu slypėjo nerimas, sielvartas dėl prarastųjų, viltis greitai pasimatyti.

(Bus daugiau)

KĄ KITI RAŠO

(Atkelta nuo 5 pusl.)

dinę vietą. Moterims suteikiamos lygios, pilnos teisės, kaip vyrams.

Kaip matome, šis kongresas atliks didžiulius darbus ir tai dar labiau sutvirtins naująją Kiniją. — *Laisvė.*

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING COMPANY
 Chesterfields, Studio Couches & Mattresses
 Dirbami Pagal Užsakymą, Apdengiami ir Taisomi
 Darbas Garantuotas — Aproxavimas Nemokamas
699 Bloor St. W. Lombard 1438
 prie Ossington Toronto
 Sav. John Kamichaitis

TAYLOR'S REGENT SERVICE STATION
 College and Lansdowne Kampas
Telefonas: OL 1977
 (Dabrovolškių Zentas)

Mes Dabar Parduodam

Geriausios Rūšies Futras, Zakietus, Skraistes ir Kalnierių

- Siuвам Pagal Mierą,
- Parduodam Gatavus,
- Taisom, Perdirbam,
- Pakeičiam Fasoną

Darbas Garantuotas

PRINCESS FASHION FURS
506 Queen St. West
 Telefonas: EMpire 3-8884

ir

750 Yonge St.
 Telefonas WALnut 1-8971

Torontiečių Kronika

Didelės Vestuvės

Pereitą šeštadienį įvyko R. A. Mikšytės ir A. Valentino vestuvės. Kaip jungtuvėse bažnyčioje, taip ir baliuje buvo daug žmonių, jų tarpe net tolimų svečių. Balius įvyko Union Station Oak Room salėje.

Iš tolimesnių teko pastebėti J. Vaitkų su žmona iš Čikagos (buvęs torontietis), Sarapienę iš Kalifornijos, Zlatkų su šeima iš Rochesterio, Dr. I. Hrabowsky su žmona (buvusia L. Karvelyte) iš St. Catherines, Ont., Medelinskus iš Čikagos.

Visiems gerai pasivažiavus, pasilinksminus, jaunieji išvažiavo medaus mėnesiui, o mes visi linksmai išsiskirtam namo.

Dar Vienos Vestuvės

Šį šeštadienį bus dar vienos vestuvės. Tai Idos Strazevičiūtės ir Alberto Paffetto. Tai tur būt bus paskutinės vestuvės šį sezoną. Bet jos bus didelės ir gražios, nes Ida turi daug draugų ir draugių. Ilgus metus veikdama Bangos chore, ji įsigijo daug draugų ir draugių.

Darčiau Klaidą

Buvau parašęs, kad pradėjo mokytojauti Florence Bernatavičiūtė. Turėjo būti Frances Bernatavičiūtė. La-oai atsiprašau.

Rep.

Rusų Baletu Žvaigždės

TORONTO. — "Rusų Baletu Žvaigždės" (Stars of the Russian Ballet) yra nauja tarybinė filmas, gaminta 1953 metais. Ji bus rodoma Studio teatre (Manning ir College kampas) pradedant spalio 25 dieną. Tai ilgoka filmas, susidedanti iš trijų baletinių kūrinų: "Swan Lake", "The Fountain of Bakchisarai" ir "The Flames of Paris". Pereitą sekmadienį buvo šios filmos previu ir man teko laimėti matyti šią filmą. Norėčiau, kad visi torontiečiai pamatytumėt. Tai filmas, kuriu būna labai retai.

Viena, pastatymas labai geras. Kita, artistai labai geri. Trečia, technika labai gera. Jeigu ir visą puslapį užimčiau aprašydamas šios filmos grožį, vistiek nebūtų galima sudaryti vaizdo, koks gaunasi žiūrint. Galima pasakyti tik tiek, kad būtų savęs

nuskriaudimas, jei kas nepamatytų jos. Nemanykit, kad aš agituojau už tai, kad tai tarybinė filmas. Aš kalbu iš meniško taškaregio. Tai grynai meniškas kūrinys ir aukščiausio laipsnio.

Gulbės ežero pasaka jums tur būt žinoma. Nekurie gal matėt šį baletą ant scenos ar filmos formoj. Bet šioj filmoj ji atvaizduojama daug idomiau ir daug vaizdingiau. Tą patį galima pasakyti ir apie kitas dvi.

Renkitės visi pamatyti šią aukšto meniškumo filmą.

Report.

ATOMINĖ ENERGIJA

(Atkelta nuo 9 puslap.)

branduoliais, sukelia jų skilimą ir palaiko reaktoriuje prasidėjusią branduolinę reakciją. Kad reakcija nęgtų nesustojamai augančio greičio, automatiškai į reaktorių įleidžiami giliau arba ištraukiami specialūs kadmio arba boro plieno strypai, kurie reguliuoja proceso greitį. Atominiame reaktoriuje vyksta ne tik branduolių skilimas, bet ir naujų elementų — neptunio, plutonio — susidarymas, išsiskiria dideli atominės energijos kiekiai, kurie kaupiasi atominiame reaktoriuje šilumos formoje. Per vėsinimo tinklą šiluma išnešama iš reaktoriaus ir sunaudojama vandens garinimui. Vandens garai leidžiami į turbinas, kurios suka generatorių ir gamina elektrą. Be to, jie gali būti sunaudojami patalpų apšildymui arba pramonėje. Tokie yra bendrieji principai pirmųjų atominės energijos panaudojimo būdų taikiems tikslams. Rei-

Torontiečių Ruošiamas

Liaudies Balso

Metinis Bankietas

įvyks

Šeštadienį, Lapkričio (Nov.) 20 d.

Christie Auditorium — 85 Christie St.

Prašome Ruoštis jame dalyvauti

Rengėjai

kia pasakyti, kad be plutonio ir didelių energijos kiekių, atominiame reaktoriuje pasigamina daug dirbtinių radioaktyvių elementų, kurie jau dabartiniu metu plačiai vartojami klinikose gydymo reikalams ir įvairiuose mokslinių tyrimų darbuose.

Natūralaus urano ir grafito reaktorius dar yra gana didelis ir griezdiškas pastatas. Tačiau galima reaktorių darbo ir kruopščių tyrinėjimų sumažinti. Žinoma, tikrumoje jų išmatavimai yra dar gana dideli, nes reikalinga juos apsupti stora izoliavimo siena apsaugojimui nuo radioaktyvių spindulių. Tačiau tokius reaktorius jau

galima statyti paprastuose ir povandeniniuose laivuose ir varyti juos atominė energija. Netolimas laikas, kada atominė energija bus pritaikyta lėktuvuose ir raketose. Tada iš tikrųjų galės būti realizuotas tarpplanetinis susisiekimas, ir žmogus pradės daryti ekskursijas po visą Saulės sistemą. Žinoma, tam reikalinga padėti dar daug darbo ir kruopščių tyrinėjimų. Tačiau nėra abejonės, kad tarybinis mokslas ir technika tarnauja taikiems reikalams, nepaliaunamam darbo žmogaus gerovės, kėlimui, jo intelekto ir kūrybinių galių neribotam išvystymui.

Petro Bepirščio Bičių Šviežias Medus

Galima gauti pasipirkti Toronte:
A. A. Kuktų krautuvėje, 847 College St.
ir
Lietuvių Salėje, 160 Claremont St.
arba P. Bepirsty Bityne:
R. R. 2, Utopia, Ont.

Lietuvis Plumberis

(J. Lisauskas)
Irengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina
148 WESTMINSTER AVE. Tel. LA. 5191
TORONTO

Belsize Tailors

Lietuvio Siuvėjo J. Račio
Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla
Taipgi atliekame ir Rūbų Taisymo Darbą
Reikalui esant prašome kreiptis:
2011 Yonge St. - Toronto - HU. 9-9526

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Hamilton Trust Bldg., Suite 109
57 QUEEN ST. W. TORONTO
Office EM. 8-8584 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Toronto
Ofiso Tel. Kl. 4989
Rezidenc. Midway 9352

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pa-eina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 3924

M. W. Kellermann

ADVOKATAS
6 Adelaide St. East
Ofiso telef. EM. 6-9591
Rezidenc. — MO. 1232
Toronto

MATINEE HATS

850 Bloor St. West — Toronto — Lombard 7076

Šiuomj praneša apie savo Trečią Rudeninį Millinery (moteriškų galvos aprėdalu) atidarymą, su visiškai naujomis leidžiu, panelių ir vaikų skrybėlėmis, populiaria kaina.

Mrs. M. Shverns, nauja savininkė, kviečia jus pasižiūrėti mūsų naujų rudeninių madų. Kalbam vo-kiškai, rusiškai ir latviškai, taipgi ir angliškai.

B. W. Miller & Company

Didžiausia Gėlių Parduotuvė

Gėlės dėl visų įvykių — vestuvių, parengimų, laidotuvių ir t. t.

1961 Dufferin St. OL. 1101
Toronto

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LO. 1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kuktai